

Брюксел, 14.10.2019 г.
COM(2019) 455 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

относно изпълнението на споразуменията за свободна търговия

1 януари 2018 г. — 31 декември 2018 г.

{SWD(2019) 370 final}

Съдържание

ПРЕГЛЕД НА СПОРАЗУМЕНИЯТА, ОБХВАНАТИ ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД.....	2
1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2. ПРЕГЛЕД НА ОСНОВНИТЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	8
2.1 Общ преглед	8
2.2 Постигнат напредък и ключови нерешени въпроси.....	9
3. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ ОТ НОВО ПОКОЛЕНИЕ	11
3.1 Търговско споразумение между ЕС и Южна Корея	11
3.2 Търговско споразумение на ЕС с Колумбия, Еквадор и Перу	12
3.3 Споразумение за асоцииране между ЕС и Централна Америка	14
3.4 Всеобхватно икономическо и търговско споразумение Канада — Европейски съюз (ВИТС)	15
4. ЗАДЪЛБОЧЕНИ И ВСЕОБХВАТНИ ЗОНИ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ (ЗВЗСТ).....	18
4.1 Грузия.....	18
4.2 Молдова	19
4.3 Украйна	19
5. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ ОТ ПЪРВО ПОКОЛЕНИЕ	20
5.1 Швейцария	20
5.2 Норвегия.....	21
5.3 Държави от Средиземноморието и Близкия Изток	21
5.4 Мексико.....	22
5.5 Чили.....	23
5.6 Митнически съюз с Турция.....	24
5.7 Споразумения за стабилизиране и асоцииране с държавите от Западните Балкани.....	25
6. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО ПАРТНЬОРСТВО (СИП) С ДЪРЖАВИТЕ ОТ АФРИКА, КАРИБИТЕ И ТИХООКЕАНСКИЯ БАСЕЙН	26
6.1 Споразумение за икономическо партньорство с Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР).....	26
6.2 Временно споразумение за икономическо партньорство с държавите от Източна и Южна Африка (ИЮА)	27
6.3 Временно споразумение за икономическо партньорство с Кот д'Ивоар.....	28
6.4 Временно споразумение за икономическо партньорство (СИП) с Гана	28
6.5 Споразумение за икономическо партньорство (СИП) с Централна Африка (Камерун)	28
6.6 Споразумение за икономическо партньорство с Форума на карибската група от държавите от АКТЬ (КАРИФОРУМ).....	29
6.7 Споразумение за икономическо партньорство (СИП) с държавите от Тихоокеанския басейн	30
7. ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ: АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАЙ-НОВИТЕ ДЕЙНОСТИ	30
8. ТЪРГОВИЯ С ПРОДУКТИ НА ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВАТА ПРОМИШЛЕНОСТ ПО ТЪРГОВСКИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ НА ЕС: АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ НОВОСТИ	34
9. ТЕКУЩА РАБОТА В СПЕЦИАЛНИ ОБЛАСТИ	38
9.1 Малки и средни предприятия (МСП)	38
9.2 Услуги	40
9.3 Подготвителна работа по Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония	41
9.4 Подобряване на използването на търговските споразумения на ЕС	42
10. ПРАВОПРИЛАГАНЕ.....	43
10.1 Уреждане на спорове с Южна Корея.....	44

10.2	Уреждане на спорове с Украйна	44
10.3	Уреждане на спорове с Южноафриканския митнически съюз	44
11.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	45
ПРИЛОЖЕНИЕ 1: СТЕПЕН НА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИИТЕ ПРИ ВНОСА В		
	ЕС	46
ПРИЛОЖЕНИЕ 2: СТЕПЕН НА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИИТЕ ПРИ ИЗНОСА		
	ОТ ЕС	47

ПРЕГЛЕД НА СПОРАЗУМЕНИЯТА, ОБХВАНАТИ ОТ НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД

<u>Преференциални търговски споразумения от ново поколение</u>	
Партньор	Дата, от която се прилага
Споразумението за свободна търговия между ЕС и Южна Корея	1 юли 2011 г.
Споразумението за свободна търговия между ЕС и Колумбия, Перу и Еквадор	1 март 2013 г. за Перу; 1 август 2013 г. за Колумбия; 1 януари 2017 г. за Еквадор.
Споразумение за асоцииране между ЕС и държавите от Централна Америка	1 август 2013 г.: стълбът относно търговията се прилага за Хондурас, Никарагуа и Панама; 1 октомври 2013 г.: за Коста Рика и Ел Салвадор; 1 декември 2013 г.: за Гватемала.
Всеобхватно икономическо и търговско споразумение Канада — Европейски съюз (ВИТС)	21 септември 2017 г.
<u>Задълбочени и всеобхватни зони за свободна търговия (ЗВЗСТ)</u>	
ЕС — Грузия	1 септември 2014 г. и влезе в сила на 1 юли 2016 г.
ЕС — Молдова	1 септември 2014 г. и влезе в сила на 1 юли 2016 г.
ЕС — Украйна	1 януари 2016 г. и влезе в сила на 1 септември 2017 г.
<u>Преференциални търговски споразумения от първо поколение</u>	
Партньор	Дата, от която се прилага
Митнически съюз между ЕС и Турция	Споразумение за асоцииране, подписано през 1963 г.; крайната фаза на митническия съюз е завършена на 1 януари 1996 г.
ЕС — Швейцария	1972 г.
ЕС — Норвегия	1 юли 1973 г.
ЕС — Израел	1 януари 1996 г.
ЕС — Йордания	1 май 2002 г.
ЕС — Палестина ¹	1 юли 1997 г.
ЕС — Тунис	1 март 1998 г.
ЕС — Мароко	18 март 2000 г.
ЕС — Ливан	1 март 2003 г.
ЕС — Египет	21 декември 2003 г.
ЕС — Алжир	1 септември 2005 г.

¹ Това название не може да се тълкува като признаване на държава Палестина и не засяга индивидуалните позиции на държавите членки по този въпрос.

Глобално споразумение между ЕС и Мексико	За стоки се прилага от 1 юли 2000 г.; за услуги се прилага от 1 март 2001 г.
Споразумение за асоцииране между ЕС и Чили	1 февруари 2003 г.
ССА между ЕС и Северна Македония ²	Временно споразумение относно търговията: 1 юни 2001 г.
ССА между ЕС и Албания	Временно споразумение относно търговията: 1 декември 2006 г.
ССА между ЕС и Черна гора	Временно споразумение относно търговията: 1 януари 2008 г.
ССА между ЕС и Сърбия	Временно споразумение относно търговията за Сърбия: 1 февруари 2009 г.; за ЕС: 8 декември 2009 г.
ССА между ЕС и Босна и Херцеговина	Временно споразумение относно търговията: 1 юли 2008 г.
ССА между ЕС и Косово ³	1 април 2016 г.
Споразумения за икономическо партньорство с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн	
ЕС — Южноафриканска общност за развитие (ЮАОР)	10 октомври 2016 г. за Ботсуана, Есватини, Лесото, Намибия и Южна Африка; 4 февруари 2018 г. за Мозамбик.
ЕС — държавите от Източна и Южна Африка (временно споразумение)	14 май 2012 г. за Мадагаскар, Мавриций, Сейшелските острови и Зимбабве ⁴ .
ЕС — Кот д'Ивоар (временно споразумение)	3 септември 2016 г.
ЕС — Гана (временно споразумение)	15 декември 2016 г.
ЕС — Централна Африка (Камерун)	4 август 2014 г. за Камерун
ЕС — КАРИФОРУМ	29 декември 2008 г. за Антигуа и Барбуда, Белиз, Бахамски острови, Барбадос, Доминика, Доминиканска република, Гренада, Гвиана, Ямайка, Сейнт Китс и Невис, Сейнт Лусия, Сейнт Винсент и Гренадини, Суринам и Тринидад и Тобаго.
ЕС — държавите от Тихоокеанския басейн (временно споразумение)	20 декември 2009 г. за Папуа-Нова Гвинея; 28 юли 2014 г. за Фиджи ⁵ .

² Споразумение за стабилизиране и асоцииране

³ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

⁴ Споразумението се прилага за Коморските острови от 7 февруари 2019 г.

⁵ Споразумението се прилага и за Самоа от 31 декември 2018 г.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В своето съобщение от 2015 г. „Търговията — за всички“⁶ Комисията пое ангажимент да докладва ежегодно относно прилагането на най-значимите търговски споразумения на Европейския съюз (ЕС). Настоящият доклад е третият поред по тези въпроси⁷.

От 2015 г. насам европейската търговска политика претърпя значително развитие и ЕС сключи и започна да прилага нови търговски споразумения с Еквадор, Канада, Япония, Споразумението за икономическо партньорство (СИП) с Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР), временните СИП с Гана и Кот д'Ивоар и задълбочената и всеобхватна зона за свободна търговия (ЗВЗСТ) с Украйна. Предстои ратифициране на търговските споразумения, сключени със Сингапур (2012 г.) и Виетнам (декември 2015 г.). През 2018 г. 31 % от търговията на ЕС със стоки с останалата част от света беше обхваната от преференциални търговски споразумения. Тази стойност се увеличава на 39 %, когато се включат споразумението с Япония, което влезе в сила на 1 февруари 2019 г., и споразуменията със Сингапур и Виетнам, които бяха подписани съответно на 19 октомври 2018 г. и 30 юни 2019 г. Ако се добави политическото споразумение между ЕС и Меркосур от 28 юни 2019 г., стойността ще достигне 41 %.

Понастоящем търговските споразумения също следват принципите за по-добро регулиране и подлежат по-специално на редовни последващи оценки. От 2015 г. насам бяха извършени три последващи оценки за търговските споразумения на ЕС с Мексико, Чили и Южна Корея. В момента се провеждат последващи оценки на споразуменията с КАРИФОРУМ⁸ и шест държави от Средиземноморието⁹ и скоро ще започнат такива оценки на споразумението на ЕС с Колумбия, Перу и Еквадор и споразумението на ЕС с държавите от Централна Америка.

Настоящият доклад предоставя актуална информация относно изпълнението на 35 важни търговски споразумения с 62 партньори, включително доклада относно първата пълна година на изпълнение на Всеобхватното икономическо и търговско споразумение Канада — Европейски съюз (ВИТС). Освен това в доклада се описва работата, предприета преди влизането в сила на Споразумението за икономическо партньорство между ЕС и Япония.

По данни от проучването [EU Exports to the World: Effects on Employment](#) („Износът на ЕС за останалата част от света: ефекти върху заетостта“)¹⁰ 36 милиона работни места в ЕС зависят от износа извън ЕС, като 13,7 милиона от тях са заети от жени. Между 2000 г. и 2017 г. работните места в ЕС, подкрепяни от износ за останалата част от света, се увеличиха с 66 %. Това се равнява на 14,3 милиона допълнителни работни места, подкрепяни от износа. Делът на заетостта в ЕС, подкрепяна от продажбите на стоки и услуги за останалата част от света, спрямо заетостта като цяло е нараснал от 10,1 % през 2000 г. на 15,3 % през 2017 г. Заплащането на работните места, свързани с износа, е средно с 12 % по-високо от това в останалите стопански отрасли. Европейските

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0497&from=BG>

⁷ Първият доклад беше публикуван на 9 ноември 2017 г., вторият — на 31 октомври 2018 г..

⁸ Антигуа и Барбуда, Белиз, Бахамски острови, Барбадос, Доминика, Доминиканска република, Гренада, Гвиана, Ямайка, Сейнт Китс и Невис, Сейнт Лусия, Сейнт Винсент и Гренадини, Суринам и Тринидад и Тобаго.

⁹ Алжир, Египет, Йордания, Ливан, Мароко и Тунис.

¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

работници от всички държави членки получават ползи от износа на ЕС. Тези допълнителни работни места са разкрити от предприятията, пряко ангажирани с износ на стоки и услуги, както и от дружествата от ЕС, които снабдяват със стоки и услуги дружествата износители.

Както при предходните доклади, споразуменията са групирани в четири категории, в зависимост от тяхното съдържание и техните цели.

Споразуменията от ново поколение, като тези с Южна Корея и Канада, включват както ангажименти за либерализация на търговията със стоки, така и ангажименти по отношение на услугите и инвестициите, обществените поръчки, конкуренцията и субсидиите и регулаторните въпроси. Тези споразумения са насочени към изграждането на по-устойчиви основани на правила и ценности търговски режими със съответните държави — търговски партньори, и включват специални разпоредби относно търговията и устойчивото развитие. Най-новите от тях съдържат и специални разпоредби за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени съвременните икономики и общества, като например Споразумението за икономическо партньорство с Япония, което включва глава относно малките и средните предприятия, както и специални разпоредби относно информационните и далекосъобщителните услуги и електронната търговия.

Търговските споразумения от първо поколение, по-голямата част от които са сключени преди 2006 г., обикновено са фокусирани върху либерализирането на митата. **Задълбочените и всеобхватни зони за свободна търговия (ЗВЗСТ)** имат за цел да задълбочат икономическите отношения между съответните съседни държави и ЕС и са насочени към сближаване на техните законодателства със законодателството на ЕС, по-специално в областите, свързани с търговията. ЕС е подписал споразумения за ЗВЗСТ с Грузия, Молдова и Украйна и води преговори за такава зона с Тунис. Споразуменията за стабилизиране и асоцииране с шестима партньори от Западните Балкани¹¹, сключени в периода от 2001 г. до 2016 г., имат за цел да подкрепят регионалната интеграция и стабилност в региона и икономическата му интеграция с пазара на ЕС.

Споразуменията за икономическо партньорство (СИП) с държавите и регионите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) изрично предвиждат като цел развитието. Те са асиметрични търговски споразумения, като от страна на АКТБ за период от 15—20 години се либерализират около 80 % от търговията, докато от страна на ЕС от първия ден се предоставя освободен от мита и квоти достъп до неговия пазар. На настоящия етап повечето от тези споразумения обхващат търговия със стоки и сътрудничество за развитие. СИП с държавите от Карибите включва и разпоредби относно услуги, инвестиции и други свързани с търговията теми. **В рамките на СИП ЕС предоставя значителна свързана с търговията подкрепа, за да подпомогне държави партньори в изпълнението на споразуменията, за укрепване на конкурентоспособността при износа и за изграждане на икономическа инфраструктура**¹².

Настоящият доклад се допълва от обширен работен документ на службите на Комисията с подробни информационни листове за всяко отделно споразумение, включително статистически данни, описания на ключовите тенденции в търговията и доклади за работата на комитетите. С настоящия доклад и придружаващия го работен

¹¹ Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Черна гора, Северна Македония и Сърбия.

¹² Повече информация за отделните споразумения може да бъде намерена в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

документ на своите служби Комисията изпълнява задълженията си да докладва относно прилагането на механизма за недопускане на заобикаляне на мерки за Южна Корея, Грузия и Молдова и механизма за стабилизиране по отношение на бананите за Централна Америка и Колумбия, Еквадор и Перу.

Статистически данни

Използваните в настоящия доклад и придружаващия го работен документ статистически данни за търговията¹³ относно развитието на търговията и инвестиционните потоци се основават на данни на Евростат на разположение към 30 март 2019 г., освен когато е посочено друго. Последните налични годишни данни за търговията със стоки са за 2018 г., а тези за услуги и инвестиции — за 2017 г., освен ако е посочено друго.

Статистическите данни относно степента на използване на преференциите се основават на административни данни, събрани от съответната държава вносител. Степента на използване на преференциите отразява дела на вноса или износа, попадащ в обхвата на търговските преференции, като дял от общата стойност на вноса или износа, *отговарящ на условията* за преференции, на всяка държава партньор, т.е. вноса или износа, който действително е бил обхванат от преференциалната схема, разделен на вноса или износа, отговарящ на условията за използване на преференции. Отговарящ на условията за преференции внос съществува, ако прилаганото преференциално мито е по-ниско от прилаганото мито за най-облагодетелствана нация (НОН). Вследствие на това безмитната търговия по режим НОН не се включва в изчисленията.

Степента на използване на преференциите върху вноса в ЕС от държавите партньори е на база данни на Евростат. Евростат обединява данни за митата и търговските потоци и изгражда масив от данни, от който Комисията извлича информация както относно режима, на чиито условия отговаря продуктът, така и относно степента, в която е използван този преференциален режим. Полученият масив от данни е хармонизиран и последователен¹⁴ и дава възможност да се прави сравнение между държавите партньори и отделните години.

За разлика от това, за изчисляване на степента на използване на преференциите върху износа от ЕС за държави партньори Комисията използва административни данни, събрани от съответната държава вносител. Тези статистически данни не са хармонизирани. Поради това следва да се счита, че прякото сравнение между държавите партньори или с вноса в ЕС има ориентировъчен характер. Степента на използване на преференциите при износ от ЕС е посочена в настоящия доклад само в случаите, когато са налице достатъчно надеждни данни.

¹³ Общи статистически данни за търговските потоци на стоки и услуги и за преките чуждестранни инвестиции за всяка държава партньор могат да бъдат намерени в придружаващия доклада работен документ на службите на Комисията.

¹⁴ Все пак обаче е възможен известен марж на грешка, тъй като данните не обхващат някои промени в преференциалния статут на вноса, като например исканията за преференции, подадени от вносителите след декларирането на стоките пред митническите органи, и отказите на преференции, издадени от митническите органи при последващ контрол и след вдигането на стоките.

2. ПРЕГЛЕД НА ОСНОВНИТЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

2.1 Общ преглед

В отражение на сложната ситуация на световно равнище, през 2018 г. търговията със стоки¹⁵ нарасна по-бавно, отколкото през 2017 г.: търговията на ЕС с останалата част от света е нараснала с 5 % (намаление спрямо 8 %), докато общата търговия на ЕС по преференциални споразумения е нараснала с 3 % (намаление спрямо 7 %). През 2018 г. износът на ЕС за търговски партньори по преференциални споразумения е нараснал с 2 %, малко по-бавно от износа на ЕС за останалата част от света, който е нараснал с 4 % за същия период. Вносът от търговски партньори по преференциални споразумения е нараснал с 4,6 % в сравнение с 6,6 % за общия внос в ЕС.

През 2018 г. 33 % от износа на ЕС и 29 % от вноса в ЕС бяха обхванати от преференциални търговски споразумения. В резултат на тези споразумения продължи да се формира солиден търговски излишък от 84,6 милиарда евро, докато при търговията на ЕС с останалата част от света за първи път от 2014 г. насам е налице лек търговски дефицит от 24,6 милиарда евро.

Както и през 2017 г., най-големият търговски партньор на ЕС по преференциално споразумение беше Швейцария, където бяха реализирани 24 % от преференциалния износ на ЕС, следвана от Турция (12 %) и Норвегия (8 %).

Ако износът на ЕС по преференциални търговски споразумения се разгледа по сектори и категории, се установява, че за 2018 г. износът на стоки, различни от селскостопански продукти, е нараснал с 1,9 %. Сред тях секторите на машините и транспортното оборудване останаха най-важните експортни сектори на ЕС (без промяна), следвани от сектора на химичните продукти, като последният регистрира увеличение с 2,5 %. Износът на ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост нарасна с 2,2 %, като най-важният експортен сектор са напитките, готовите храни и хранителните продукти, приготвени на базата на житни растения.

Що се отнася до вноса в ЕС по преференциални търговски споразумения, вносът на стоки, различни от селскостопански продукти, се е увеличил с 5,2 %. Измежду тях минералните продукти, машините и уредите са най-важните експортни артикули. Вносът на продукти на хранително-вкусовата промишленост е намалял с 0,5 %. Най-важните артикули по отношение на вноса са растителните продукти.

През периода на докладване европейските дружества са се възползвали пълноценно от търговските споразумения на ЕС. Използването на преференциите запази високото си равнище при износа на ЕС за Швейцария и Турция и се повиши при износа за Южна Корея. Използването на преференциите се подобри също така по отношение на Колумбия, Еквадор, Египет и Йордания. През 2018 г. степента на използване на преференциите при износа от ЕС за Канада достигна 37 %, спрямо 30 % след първите девет месеца на временно прилагане. Общата степен на използване на преференциите за 2018 г. би следвало да се увеличи в бъдеще с оглед на факта, че съгласно ВИТС преференциалните мита могат да се заявяват със задна дата (за период до три години). По-специално, степента на използване може да се увеличи в бъдеще, като се подобри използването на преференции при износа от ЕС на автомобили и резервни части, за които постепенно се прилага премахване на митата; за този сегмент, който

¹⁵ Всички статистически данни, представени по-долу, се отнасят само до търговия със стоки, освен ако е посочено друго.

представлява 41 % от отговарящия на условия износ на ЕС, степента на използване на преференциите през 2018 г. беше едва 10 %. Като бъдат изключени автомобилите и резервните части, средната степен на използване на преференциите при износа на ЕС за Канада е от порядъка на 55 %.

През 2018 г. държавите — търговски партньори на ЕС, продължиха да се възползват добре от преференциите, като средната степента на използване е 87 %. Информация за използването на преференции при вноса в ЕС може да бъде намерена в приложение 1; информация за използването на преференции при износа от ЕС може да бъде намерена в приложение 2.

Степента на използване на преференциите е средство да се оцени доколко тарифните преференции са били използвани през периода на докладване от предприятията от двете страни (вж. карето на стр. 7). Макар че степента на използване на преференциите при износа от ЕС остава несъвършен косвен показател за оценка на функционирането на търговските споразумения, тя дава приблизителна представа за използването на търговските споразумения на ЕС от износителите от ЕС и държавите партньори. Следва да се отбележи, че промените в степента на използване на преференциите могат да имат различни причини, като например намаляване на преференциалния марж или промени в пазарните условия, нови участници и др., не всички свързани с прилагането на въпросното търговско споразумение.

2.2 Постигнат напредък и ключови нерешени въпроси

Актуална информация за напредъка по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки и географските означения¹⁶ е предоставена в раздел 8 („Търговия с продукти на хранително-вкусовата промишленост“). Повече информация за пречките пред търговията може да бъде намерена в [Доклада относно пречките пред търговията и инвестициите](#)¹⁷ от 2019 г. на Комисията.

Технически и административни пречки пред търговията

В автомобилния сектор през 2018 г. бяха премахнати няколко значими пречки, по-конкретно от Египет и Южна Корея. Освен това сега достъпът на секторите на текстилните и кожените изделия на ЕС до египетския пазар е улеснен след облекчаването на правилата за етикетиране.

Продуктите от ЕС обаче продължават да срещат пречки по отношение на достъпа до някои пазари в държави партньори с търговско споразумение с ЕС. Сериозен източник на безпокойство са ограниченията, налагани от някои държави от Средиземноморието върху вноса от ЕС.

Освен това европейските алкохолни напитки, по-специално вино, бира и спиртни напитки, продължават да бъдат обект на редица дискриминационни практики от страна на някои държави — търговски партньори на ЕС, като Канада, Коста Рика, Еквадор и

¹⁶ С географските означения се защитават наименованията на определени продукти, за да се насърчават техните уникални характеристики, свързани с географския им произход. Наименованията на продукти могат да получат закрила за „географско означение“, ако имат специална връзка с мястото, където се произвеждат. Понеже са признати като интелектуална собственост, географските означения играят все по-важна роля в търговските преговори между ЕС и други държави.

¹⁷ COM(2019) 271 final от 17.6.2019 г.

Перу. ЕС продължава диалога с тези партньори с цел да се гарантира премахването на дискриминационните практики.

През 2018 г. Комисията докладва относно забраната, наложена от Украйна върху износа на необработена дървесина. През януари 2019 г. поради липсата на напредък ЕС поиска двустранни консултации с Украйна, като задейства механизма за уреждане на спорове, предвиден съгласно Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна (вж. също раздел 10, „Правоприлагане“).

Обществени поръчки

Временното прилагане на споразумението с Канада (ВИТС) предвижда значително по-нататъшно отваряне на пазара за обществени поръчки в Канада, включително на равнище провинции и местни администрации, на което се пада съществен дял от пазара за обществени поръчки в Канада.

Известен напредък бе отбелязан също и в Украйна и някои държави от Западните Балкани по отношение на повишаването на прозрачността на публичните покани за представяне на оферти и привеждането в съответствие с правната и институционалната рамка на ЕС в областта на обществените поръчки. В тази област обаче ще е необходима допълнителна работа.

Основни въпроси, повдигнати от държавите — търговски партньори на ЕС

Някои държави — търговски партньори на ЕС, също така повдигнаха въпроси, свързани с прилагането от страна на ЕС. Те включват по-специално решението на ЕС да наложи защитни мерки върху вноса на стомана, приети през юли 2018 г., които ЕС трябваше да предприеме, за да защити промишлеността на ЕС от косвения ефект на митата на САЩ върху стоманата¹⁸. Някои санитарни и фитосанитарни мерки на ЕС, по-специално политиката за пестицидите, но също така и новоприетият регламент относно ветеринарномедицинските продукти, също бяха обект на критика от някои от държавите — търговски партньори на ЕС, въпреки факта, че тези мерки не са дискриминационни и са предназначени да гарантират високо равнище на безопасност на храните в ЕС.

¹⁸ Този въпрос е подробно обсъден в 37-ия годишен доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно антидъмпинговите, антисубсидийните и защитните мерки на ЕС и използването от трети държави на насочени срещу ЕС инструменти за търговска защита през 2018 г. COM(2019) 158 final от 27.3.2019 г.

3. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ ОТ НОВО ПОКОЛЕНИЕ

3.1 Търговско споразумение между ЕС и Южна Корея

Развитие на търговията

Споразумението е в сила от юли 2011 г. През 2018 г. като цяло търговията със стоки между ЕС и Южна Корея е намаляла с 1,5 % (1,2 % спад на вноса в ЕС и 2,2 % спад на износа от ЕС), което е в съответствие със забавения икономически растеж в Южна Корея през 2018 г. и цялостния спад на международната търговия. Лекото намаление на износа на ЕС изглежда се обуславя от 7-процентното намаление на износа на машини и апарати, които са най-важните артикули по отношение на износа на ЕС в Южна Корея. В същото време, от 2010 г. насам износът в тази категория се е увеличил с 31 %. Що се отнася до транспортното оборудване, което е втората по големина категория износ, през 2018 г. износът от ЕС леко е намалял, докато износът на леки автомобили от ЕС е продължил положителното си развитие с растеж от над 9 %. Транспортното оборудване остава секторът с най-силен растеж (+ 187 %) след влизането на споразумението в сила.

През 2018 г. за втора поредна година ЕС отбеляза дефицит при търговията със стоки в размер на 1,8 милиарда евро. В същото време, въпреки трудната регулаторна среда, търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост остана динамична и износът от ЕС се увеличи с почти 5 %, което доведе до търговски излишък на ЕС от над 2,8 милиарда евро, дължащ се до голяма степен на хранителните продукти и напитките.

Търговията с услуги продължи да нараства с 8,3 % през 2017 г., като формира положителен търговски баланс на ЕС от 5,6 милиарда евро. След влизането в сила на споразумението търговията с услуги системно нараства и в двете посоки. Потоците от и към ЕС на преките чуждестранни инвестиции се запазиха положителни между двамата партньори.

Първа петгодишна оценка

Комисията представи първата си **петгодишна оценка** на споразумението през март 2019 г.¹⁹. В оценката се посочва, че споразумението като цяло е ефективно при постигането на своите цели за либерализиране на търговията със стоки, услуги и инвестиции. Икономическите ползи от споразумението са разпределени симетрично между ЕС и Южна Корея. През първите пет години на прилагане споразумението е генерирало растеж на brutния вътрешен продукт (БВП) на ЕС в размер на 4,4 милиарда евро. То също така е допринесло за защитата на правата върху интелектуалната собственост, и по-специално за прилагането и закрилата на географските означения на ЕС. Освен това бяха намалени нетарифните търговски разходи, макар че са необходими допълнителни усилия по отношение на стандартизацията, оценката на съответствието, етикетването и санитарните и фитосанитарните мерки. Оценката установи също така, че споразумението е довело до по-интензивно увеличаване на размера на преките чуждестранни инвестиции. Един от неочакваните ефекти от споразумението, установени при оценката, е забележимото, макар и ограничено намаляване на глобалните емисии на CO₂ в резултат на отклоняване на търговията²⁰.

Нерешени въпроси

¹⁹ SWD(2019) 103 final от 7.3.2019 г.

²⁰ Вж. раздел 9 от окончателния доклад за оценка — IFO Institute и Civic Consulting (май 2018 г.).
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf

Сложните и непрозрачни процедури за одобрение по санитарните и фитосанитарните изисквания, прилагани от Южна Корея за вноса на селскостопански продукти от държави — членки на ЕС, продължават да предизвикват безпокойство. Например одобрения за внос на говеждо месо от някои държави — членки на ЕС, се чакат в продължение на повече от десет години.

В областта на интелектуалната собственост Южна Корея все още трябва да създаде ефективна система за възнаграждения за правата върху изпълняването на музика, защитена с авторско право, на обществени места, като например караоке. Съществуват и опасения относно засилената подкрепа за корабостроенето от страна на Южна Корея.

Търговия и устойчиво развитие

Основният нерешен въпрос се отнася до липсата на напредък по реформата в областта на труда и неспазването на главата относно търговията и устойчивото развитие в споразумението. През 2018 г. ЕС поиска консултации по [главата относно търговията и устойчивото развитие в споразумението](#) (за повече подробности вж. раздел 10.1, „Правоприлагане“).

Дрехи, изработени в ЕС при спазване на етичните норми, които намират дом по целия свят

Дружеството ASKET – шведска марка за мъжки облекла, предлагани само онлайн — както много други съвременни дружества, е свикнало със свят без граници и комуникира безпрепятствено с клиенти от цял свят. Търговските споразумения могат да помогнат за премахването на митническите пречки, позволявайки стоките на такива дружества да се движат също толкова свободно.

„В хода на растежа на дружеството ни ние все по-често гледаме отвъд европейския пазар. Митата върху облеклата обаче правят това по-трудно и скъпо за нашите клиенти. Чрез отварянето на чуждестранни пазари, като Канада, Южна Корея и Япония, търговските споразумения правят нашите продукти по-конкурентни там.“

August Bard Bringéus,
съучредител

3.2 Търговско споразумение на ЕС с Колумбия, Еквадор и Перу

Развитие на търговията

В периода от 2017 г. до 2018 г. като цяло търговията със стоки между ЕС и неговите три държави — търговски партньори от Андската общност, намаля с 2,4 %. Износът от ЕС и вносът в ЕС намаляха съответно с 1 % (140 милиона евро) и 3 % (500 милиона евро). Този резултат до голяма степен се дължи на спад на износа на Колумбия за ЕС с 9 % вследствие на спад в международните цени на кафето, ключов експортен продукт за Колумбия.

Ако се разгледат търговските потоци по сектори, машините, химичните продукти и транспортното оборудване все още съставляват повече от 50 % от износа на ЕС. Селскостопанските продукти (по-специално тропически плодове, като банани), минералите и рудите представляват близо 50 % от вноса в ЕС от трите държави. През 2018 г. най-много са намалели вносът на минерали в ЕС (със 700 милиона евро), както и износът на машини от ЕС (с 350 милиона евро).

За разлика от това, през 2018 г. износът от ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост е нараснал с 8,5 %. Той обаче все още остава малък в сравнение с вноса на продукти на хранително-вкусовата промишленост.

Търговският дефицит на ЕС с размер от порядъка на 2 милиарда евро устойчиво намалява от 2016 г. насам. ЕС е реализирал търговски излишък с Колумбия.

Напредък и нерешени въпроси

Напредък беше постигнат, наред с други области, по отношение на достъпа до пазара за някои селскостопански продукти от ЕС, по-специално млечните продукти в случая на Перу и някои продукти на основата на животински продукти в случая с Колумбия. Същевременно, все още предстои да бъдат разгледани някои нерешени въпроси. Те включват:

- **Колумбия:** липсата на практика на национално третиране при обществените поръчки на поднационално равнище, предприетите през 2018 г. антидъмпингови мерки срещу замразените картофи, ограниченията върху вноса на камиони, някои останали дискриминационни мерки по отношение на алкохолни напитки (бира и спиртни напитки), злоупотребата с географски означения на ЕС и липсата на признаване на регионализацията при болести по животните;
- **Еквадор:** данъчната дискриминация по отношение на вносни алкохолни напитки, както и трмавата и ограничаваща търговията система за лицензиране на вноса и управление на тарифните квоти, предоставяни на ЕС;
- **Перу:** продължаващите дискриминационни мерки, засягащи търговията с алкохолни напитки, продължаващата работа за справяне със злоупотребата с географски означения на ЕС, техническите пречки пред вноса на фармацевтични продукти и медицински изделия.

И накрая, и трите държави от Андската общност продължават да поддържат забрана на вноса на едър рогат добитък и говеждо месо от ЕС поради опасения, свързани със СЕГ²¹.

От друга страна, Колумбия, Еквадор и Перу представиха своите опасения във връзка с мерките на ЕС за определяне на максимално допустимо количество кадмий в какаовите продукти и на максимално допустима граница на остатъчните вещества от пестициди, които според държавите, които са наши търговски партньори, може да засегнат износа им на селскостопански продукти.

Търговия и устойчиво развитие

Въпреки съществуващите предизвикателства и в трите държави (по отношение на неофициалния пазар на труда, правото на свободно сдружаване, инспекциите на труда и опазването на околната среда), през 2018 г. тримата партньори от Андската общност постигнаха напредък по прилагането на главите относно търговията и устойчивото развитие. Този положителен импулс отразява по-настойчивите и фокусирани усилия на ЕС, основаващи се на по-тясно партньорство с държавите — членки на ЕС, и Международната организация на труда (МОТ) и на по-активното участие на гражданското общество, в съответствие с [плана за действие от 15 точки](#)²². Особено

²¹ Спонгиформна енцефалопатия по говедата, позната разговорно като болестта „луда крава“.

²² Планът за действие представлява пътна карта, изготвена в резултат на осеммесечен дебат с Европейския парламент, държавите членки и гражданското общество за по-настойчиво прилагане на ангажиментите в областта на търговията и устойчивото развитие, заложи в двустранните

интензивен беше диалогът на ЕС с Перу, като двете страни се договориха за предстоящите действия, официално формулирани в протокола от заседанието на Подкомитета по търговията и устойчивото развитие. Това следва да проправи пътя за подновен подем в прилагането на разпоредбите относно търговията и устойчивото развитие с Перу. Добър напредък бе постигнат и по отношение на участието на гражданското общество, включително чрез специализирани консултативни механизми както в Колумбия, така и в Еквадор.

3.3 Споразумение за асоцииране между ЕС и Централна Америка

Развитие на търговията

2018 г. беше шестата година на прилагане на стълба относно търговията на Споразумението за асоцииране между ЕС и шест държави от Централна Америка (Коста Рика, Ел Салвадор, Гватемала, Хондурас, Никарагуа и Панама).

Търговията между двата блока претърпя положително развитие, като нарасна от около 11,4 милиарда евро през 2014 г. на 12 милиарда евро през 2018 г. През 2018 г. държавите партньори от Централна Америка отбелязаха малък общ търговски излишък в размер на приблизително 100 милиона евро. В този регион Панама остава държавата, която е основният търговски партньор на ЕС, следвана от Коста Рика.

Основният фактор в износа от Централна Америка до голяма степен остават продуктите на хранително-вкусовата промишленост (които представляват две трети от износа на този регион за ЕС), главно плодовете, които през 2018 г. отбелязаха увеличение с 3,6 % на годишна база (т.е. 1,9 милиарда евро, от които 1,2 милиарда евро са бананите). Бананите продължават да са основната стока, изнасяна за ЕС от партньорите от Централна Америка, и за този износ до края на 2019 г. се прилага механизъм за стабилизиране. През 2018 г. износът от Гватемала и Никарагуа за ЕС надхвърли критичните нива, но техният дял от общия внос в ЕС се запази под 6 %. Въздействието на този внос върху пазара на банани в ЕС беше счетено за незначително и не бяха предприети действия по механизма за стабилизиране.

През 2018 г. износът от ЕС се увеличи с 11 % в сравнение с 2017 г. В него преобладаваха стоки, различни от селскостопански продукти. Търговският излишък на ЕС в тази категория беше от порядъка на 7,4 милиарда евро.

През 2017 г. търговията с услуги запази силни позиции и формира около 40 % от общата търговия между ЕС и Централна Америка, както през предходните години. Благодарение на споразумението дружествата от ЕС се радват на по-добър пазарен достъп за услуги и инвестиции и държавни поръчки. ЕС продължава тясното си сътрудничество със своите държави партньори от Централна Америка, за да гарантира спазването на всички ангажменти, включително онези, свързани с прозрачността на процедурите.

Търговия и устойчиво развитие

Прилагането на главата относно търговията и устойчивото развитие беше осъществено в съответствие с [плана за действие от 15 точки от февруари 2018 г.](#) Действията

търговски споразумения. В раздел 7 е предоставена допълнителна информация относно прилагането на разпоредбите относно търговията и устойчивото развитие в двустранните търговски споразумения.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

включват, наред с друго, сътрудничество с Международната организация на труда (МОТ) и правителствата партньори по отношение на ситуацията в сферата на труда в някои държави от Централна Америка, по-специално Гватемала, както и действия за отговорно бизнес поведение, включително семинар с МОТ и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в Гватемала. В допълнение, на Коста Рика беше оказана подкрепа при разработването на националния ѝ план за отговорно бизнес поведение и беше приведена в изпълнение програма за отговорно бизнес поведение с участието на Коста Рика и Панама.

3.4 Всеобхватно икономическо и търговско споразумение Канада — Европейски съюз (ВИТС)

2018 г. беше първата пълна календарна година на прилагане на ВИТС. Бяха въведени всички инструменти за управление, като например процедурните правила за различните комитети, и почти всички комитети проведоха първите си заседания²³. Новата политика на ЕС за прозрачност бе напълно разгърната: програмите, както и съвместните доклади на комитетите и работните групи, съгласувани с Канада, са достъпни на [уебсайта на Комисията](#)²⁴. Заседанията на комитетите допринесоха за подобряване на взаимното разбиране на гледните точки на страните, което е важно за прилагането на споразумението.

Развитие на търговията

През 2018 г. общата двустранна търговия достигна 72 милиарда евро, което съответства на 4,5 % увеличение в сравнение с 2017 г. Химичните продукти отбелязаха най-висок ръст на износа от ЕС с 1,5 милиарда евро (23 % увеличение), следвани от сектора на машините и уредите с 850 милиона евро (10 % увеличение). Износът на продукти на хранително-вкусовата промишленост също се увеличи със 4 %, което представлява 9 % от износа на ЕС за Канада. Търговският излишък на ЕС нарасна до над 10 милиарда евро през 2018 г. (спрямо 6 милиарда евро през 2017 г.).

През 2018 г. износът на Канада за ЕС отбеляза малък спад с 1,7 % (521 милиона евро) в сравнение с 2017 г., което до голяма степен се дължи на намаление на износа на маслодайни семена (с 300 милиона евро). В сравнение със средната стойност за периода 2015—2017 г. обаче канадският износ за ЕС е нараснал с 5 %.

Напредък, постигнат през първата година на прилагане

На първото си заседание през септември 2018 г. Съвместният комитет проведе официален обмен на мнения относно прилагането на ВИТС. Заседанието също така даде възможност за оценка на напредъка в контекста на прегледа на ранен етап на главата относно търговията и устойчивото развитие след приемането на споразумението от октомври 2016 г. относно [Съвместния тълкувателен инструмент](#)²⁵. Комитетът прие три важни препоръки относно:

²³ Единственият комитет, който не проведе заседание през 2018 г., беше Комитетът за взаимно признаване на професионалните квалификации. Първото заседание на този комитет се проведе през април 2019 г.

²⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1811>

²⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114\(01\)&from=bg](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114(01)&from=bg)

- (i) търговията, действията в областта на климата и Парижкото споразумение²⁶
- (ii) търговията и равенството между половете²⁷
- (iii) малките и средните предприятия²⁸.

Тези препоръки проправиха пътя за засилено сътрудничество в рамките на ВИТС по посочените ключови въпроси. Съвместният комитет също така направи преглед на работата, извършена от различните специализирани комитети, включително въпросите, които изискват допълнително внимание, сред които от страна на ЕС са например управлението на тарифните квоти за сирене, достъпът до канадския пазар на вино и спиртни напитки, както и изпълнението и прилагането на разпоредбите на ВИТС относно географските означения.

В контекста на Форума за регулаторно сътрудничество Канада и ЕС приеха работен план, който включва дейности за сътрудничество в областта на киберсигурността, хуманното отношение към животните, козметичните и фармацевтичните продукти, както и безопасността на потребителските продукти. Освен това в рамките на Комитета по санитарните и фитосанитарните мерки Канада и ЕС се договориха да засилят сътрудничеството в борбата с антимикробната резистентност.

С изменението на канадския Закон за търговските марки, за да бъдат защитени географските означения на хранителни продукти, което бе въведено в резултат на ВИТС, бе установена процедура за неговото пряко прилагане от страна на носителите на права на ЕС за закрила на географски означения. Новата система даде първи резултати през 2018 г. със защитата на наименованието „Prosciutto di Carpegna“. Европейските производители, които се интересуват от износ в Канада, сега имат достъп до ефективен и лесен механизъм за закрила на техните географски означения. Комисията изготви практическо [ръководство за предприятията относно географските означения в Канада](#)²⁹, за да им помогне в тази насока.

И накрая, продължи работата по създаването на инвестиционна съдебна система (ICS — Investment Court System), установена с ВИТС, въпреки че свързаните със системата разпоредби все още не се прилагат в очакване на ратификация от всички държави — членки на ЕС. В своето [Становище 1/17](#)³⁰ от 30 април 2019 г. Съдът на ЕС потвърди съвместимостта на разпоредбите на ВИТС относно инвестиционната съдебна система с правото на ЕС.

Търговия и устойчиво развитие

През първата година на прилагане и двете страни засилиха усилията си за прилагане на разпоредбите относно търговията и устойчивото развитие. Освен изготвянето на трите горепосочени препоръки (относно търговията и климата, търговията и равенството между половете и малките и средните предприятия), ЕС и Канада предприеха първи стъпки за тяхното изпълнение. Те включват съвместния работен план на ЕС и Канада относно търговията и равенството между половете и конференцията на тема „ВИТС: предприемане на действия в областта на търговията и климата“, проведена на 24 януари 2019 г. На конференцията съвместно със заинтересованите страни, включително

²⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157415.pdf

²⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157419.pdf

²⁸ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

²⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157873.pdf

³⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001(02))

дружества за екологосъобразни технологии, беше разгледан въпросът как най-добре да се използва институционалната и правната рамка на ВИТС за подкрепа на прилагането на Парижкото споразумение. Канада и ЕС продължиха обсъжданията по общите приоритети за сътрудничество, договорени по време на първия комитет по търговия и устойчиво развитие, и улесниха създаването на структури на гражданското общество от всяка страна, които да наблюдават изпълнението им.

Нерешени въпроси

Първата пълна година на прилагане беше успешна и за двете страни и не се наблюдаваха отрицателни въздействия. Независимо от това, все още е нужно да бъдат разгледани някои нерешени въпроси.

Един от тези въпроси е системата на разпределяне, въведена от Канада за управление на квотите за сирене. Въпреки че през 2018 г. степента на използване на квотите за сирене беше отлична, като достигна 99,1 % и 71,1 % съответно за сирене от висок клас и сирене за промишлена употреба, ЕС продължава да изразява загриженост за това как се попълват квотите, тъй като това оказва значително влияние върху стойността на квотите за износители от ЕС. Усвояването на квотите бе концентрирано в края на периода със значителни скокове на вноса в Канада през последните два месеца на 2018 г. Комисията счита, че разпределението на 50 % от квотата за сирене с висока стойност на канадските производители на сирене оказва значителен изкривяващ ефект върху усвояването и стойността на квотата и не е съвместимо с разпоредбите на ВИТС. Съгласно ВИТС квотите следва да бъдат разпределени на *„тези лица, които е най-вероятно да ги използват“*³¹. През април 2019 г. ЕС поиска междинен преглед на системата за управление на квотите за сирене съгласно ВИТС.

Друг ключов проблем от гледна точка на ЕС е съществуването на дискриминационни практики, които засягат търговията с вина и спиртни напитки от ЕС. ЕС счита, че някои практики на Канада, прилагани на федерално равнище и на равнище провинции, не са съвместими с ангажиментите на Канада по ВИТС.

Канада на свой ред изрази безпокойство относно изпълнението от страна на ЕС на Протокола към ВИТС относно взаимното приемане на резултатите от оценяването на съответствието и административното управление на тарифните квоти от страна на ЕС. Канада също така изрази безпокойство, че способността ѝ да се възползва от ВИТС ще бъде засегната от изискванията за етикетиране относно държавата на произход на национално равнище и на равнище ЕС, както и от някои санитарни и фитосанитарни стандарти на ЕС.

Керамичните изделия на Porcelanosa (Испания) прекосяват Атлантика

Porcelanosa е предприятие за производство на керамични изделия, което продава висококачествени плочки за кухни и бани и се ползва от подобрените възможности за стопанска дейност в Канада.

Porcelanosa се е възползвало от улеснените условия за износ, довели до значително отваряне на канадския пазар, включително големия канадски пазар на обществени поръчки на федерално равнище и равнище провинции.

„Възлагаме големи надежди на канадския пазар. Например наскоро открихме нов магазин в една от най-ексклузивните търговски зони в Торонто. ВИТС ни даде възможност да подобрим цените си и да станем по-конкурентни. Освен това чрез него

³¹ Приложение 2-Б към ВИТС

бе намалено количеството документи, необходими за износ на ЕС в Канада. За дейността на Porcelanosa в Канада споразумението определено се оказва много благоприятно.“

Silvestre Segarra Soriano,
Мениджър „Износ“ в Porcelanosa Group

Stella Milano 1952 — италиански бижута, които разказват история

Stella Milano 1952 има традиции в изработката на бижута. През 1952 г. в сянката на Миланската катедрала, или Duomo di Milano, четирима братя създават дружество за производство и продажба на бижута.

Преди ВИТС Канада налага мита върху вноса на бижута в размер до 8,5 %. С тарифните намаления съгласно ВИТС износът на Stella Milano за Канада нараства с 30 %.

„ВИТС ни помогна да разширим продажбите си в Канада с почти една трета. Тъй като все повече и повече вносителите в Канада се свързват с нас, очакваме още по-голям растеж.“

Dimitri Stella,
Главен изпълнителен директор на Stella Milano 1952

4. ЗАДЪЛБОЧЕНИ И ВСЕОБХВАТНИ ЗОНИ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ (ЗВЗСТ)

4.1 Грузия

ЗВЗСТ с Грузия е в сила от септември 2014 г. и се прилага с добри темпове. Като цяло двустранната търговия със стоки е нараснала с 3 % през 2018 г., но грузинският износ е намалял с 1,6 %, поради което увеличението на търговията на ЕС с Грузия е слабо.

През 2017 г. Грузия постигна напредък по прилагането на своята стратегия по санитарните и фитосанитарните въпроси. Тя обаче все още няма разрешение да изнася месо и млечни продукти за ЕС, а грузинските предприятия все още срещат трудности при спазването на стандартите за безопасност на ЕС за продукти, като например лешници. ЕС продължава да оказва подкрепа на Грузия за модернизиране на нейната система за санитарен и фитосанитарен контрол.

Що се отнася до обществените поръчки, Грузия все още трябва да създаде независим орган за контрол на обществените поръчки и също така да продължи привеждането в съответствие на законодателството си относно обществените поръчки с това на ЕС.

Програмата за подкрепа на малките и средните предприятия за периода 2018—2019 г. продължава да се изпълнява. Тя е допълнена с проект за надзор на пазара³², по който да се оказва подкрепа на Грузия при привеждане в съответствие на регулаторната ѝ рамка със законодателството на ЕС. ЕС също така продължава да подкрепя грузинската Агенция за защита на конкуренцията.

И накрая, през 2018 г. Грузия прие работен план в областта на търговията и устойчивото развитие за периода 2018—2020 г., обхващащ ключови елементи, необходими за прилагането на главата относно търговията и устойчивото развитие

³² 1,5 милиона евро за периода януари 2018 г. — декември 2018 г.

(включително инспекции на труда и социален диалог, трафик на екземпляри от дивата флора и фауна, устойчиво управление на горите, борба с търговията с продукти на незаконна сеч и ефективно изпълнение на ангажиментите за действия в областта на климата).

4.2 Молдова

ЗВЗСТ се прилага от септември 2014 г. насам. От тази дата търговията непрекъснато се увеличава. През 2018 г. общата търговия е нараснала с 14 %, а търговският баланс остава положителен за ЕС.

През 2018 г. продължи работата по сближаването на законодателството, като беше отбелязан напредък по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки, енергийния сектор, обществените поръчки и техническото законодателство. Молдова също така подготвя нов митнически кодекс. Молдова все още трябва да внесе промени в националното си законодателство, за да изпълни задължението си по отношение на правилата за държавна помощ. ЕС възнамерява да създаде нов проект за подкрепа на функционирането на механизмите за консултации с гражданското общество, създадени съгласно главите относно търговията и устойчивото развитие в неговите търговски споразумения, който ще бъде от полза както за вътрешните консултативни групи на ЕС, така и за тези на Молдова.

4.3 Украйна

Търговията между Украйна и ЕС продължава да нараства от временното прилагане на споразумението през 2016 г. насам. Двустранната търговия през 2018 г. достигна 40 милиарда евро — увеличение с 9 % в сравнение с 2017 г. През 2018 г. ЕС е получил 42 % от износа на Украйна в световен мащаб. ЕС запази търговския излишък в размер на 4 милиарда евро.

Украйна постигна напредък в някои сектори. ЕС приветства по-специално новия проектозакон за обществените поръчки, който украинското правителство възнамерява да представи на парламента през 2019 г. Украйна бележи напредък и по привеждането на своята регулаторна рамка и своите стандарти в съответствие със законодателството на ЕС, докато тече процес на сближаване по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки, митническото сътрудничество и улесняването на търговията. Необходимо е обаче Украйна да подобри прилагането на правата върху интелектуалната собственост и да приеме законодателство, което да отговаря на международните стандарти. Освен това Украйна трябва да подобри привеждането на законодателството си в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ.

Комисията реагира на бързо увеличаващия се внос на нестандартни разфасовки от домашни птици от Украйна, който започна през 2016 г. За да премахне риска от неограничен внос, след одобрение от Съвета Комисията договори с Украйна изменение на Споразумението за асоцииране, като ограничи този внос и възстанови митническата ставка за най-облагодетелствана нация за вноса, превишаващ ограниченията. Продължава напредъкът по официалното финализиране на това изменение.

ЕС продължава да следи и да изтъква пред Украйна някои други пречки пред търговията, като например новия украински закон за данък върху добавената стойност, влязъл в сила през 2018 г., който не позволява възстановяването на данък върху добавената стойност върху износа на рапица и соя.

Предвид липсата на напредък по забраната за износ на дървен материал ЕС подаде искане за двустранни консултации, като задейства механизма за уреждане на спорове съгласно Споразумението за асоцииране (вж. раздел 10, „Правоприлагане“).

Навреме за второто заседание на Подкомитета по търговия и устойчиво развитие между ЕС и Украйна на 13 ноември 2018 г., последвано от открит Форум на гражданското общество на 14 ноември 2018 г., беше сформирана консултативната група на Украйна, която да започне разисквания и конкретна работа с консултативната група на ЕС.

В съответствие с [плана за действие от 15 точки от февруари 2018 г.](#) относно търговията и устойчивото развитие, и по-специално предвидената в него тема за „приоритетите на държавите“, дискусиите в Подкомитета по търговия и устойчиво развитие се съсредоточиха върху ключовите области в работата на ЕС и Украйна по изпълнението в областта на търговията и устойчивото развитие, включително търговски и трудови въпроси (инспекции на труда, модернизиране на трудовите отношения, социален диалог), както и търговски и екологични въпроси (устойчиво управление на горите и свързаните с това добив, продажба, преработка и търговия на дървен материал). След срещата на подкомитета ЕС и Украйна публикуваха [оперативни заключения](#), както и [съвместно изявление](#) за гражданското общество³³.

5. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ ОТ ПЪРВО ПОКОЛЕНИЕ

5.1 Швейцария

През 2018 г. Швейцария, третата по значимост държава — търговски партньор на ЕС (на която се падат 7 % от търговията със стоки с държави извън ЕС), остана водещата държава — търговски партньор на ЕС по преференциални търговски споразумения. През 2018 г. ЕС регистрира значителен търговски излишък спрямо Швейцария от порядъка на 48 милиарда евро.

Швейцария е втората по значимост държава — търговски партньор на ЕС, по отношение на услугите. Стойността на услугите на ЕС, предоставяни в Швейцария, непрекъснато нараства през последните пет години, достигайки 119 милиарда евро през 2017 г., което е увеличение с 2 % в сравнение с 2016 г. Услугите, предоставяни от Швейцария в ЕС, възлязоха на 72 милиарда евро през 2017 г., което е намаление с 23 % в сравнение с предходната година. ЕС запази търговския излишък по отношение на услугите.

Що се отнася до преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ), Швейцария отново е ключов партньор, като получава 13 % от преките чуждестранни инвестиции на ЕС. През 2017 г. размерът на ПЧИ в ЕС, държани от Швейцария, достигна 802 милиарда евро и през последните четири години бе отбелязано средно годишно увеличение от 15 %. Размерът на ПЧИ на ЕС, държани в Швейцария, възлезе на 979 милиарда евро през 2017 г. със средно годишно увеличение от 10 % за същия период от време.

През септември 2018 г. швейцарският парламент одобри дългоочакваната реформа на корпоративното данъчно облагане, чрез която беше изменен дискриминационният кантонален фискален статус на дружествата, създаващ проблеми и от гледна точка на държавните помощи. Новото законодателство следва да влезе в сила на 1 януари 2020 г.

³³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=144

Преговорите между ЕС и Швейцария по институционално рамково споразумение, включително независимо уреждане на спорове, правила за държавната помощ, както и ангажимент за осъвременяване на споразумението за свободна търговия от 1972 г. и на други свързани с търговията споразумения, приключиха на политическо равнище през ноември 2018 г. Федералният съвет на Швейцария обаче все още не е одобрил споразумението, което ЕС счита за предварително условие за сключване на бъдещи споразумения относно участието на Швейцария във вътрешния пазар на ЕС, както и съществен елемент за вземане на решение относно по-нататъшния напредък към взаимноизгоден достъп до пазара.

5.2 Норвегия

Норвегия е третата по значимост държава — търговски партньор на ЕС по преференциални споразумения. Двустранната търговия запази високи равнища през 2018 г., като отбеляза увеличение с близо 11 % в сравнение с 2017 г. Търговският дефицит на ЕС спрямо Норвегия достигна близо 30 милиарда евро. Нарастващият общ дефицит в голяма степен е обусловен от увеличения внос на минерални продукти, който достигна ръст от почти 6 милиарда евро.

Износът на ЕС на стоки, различни от селскостопански продукти, нарасна с над 3 милиарда евро, което представлява увеличение от 6,3 % спрямо 2017 г. Износът на ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост също запази високото си равнище и формира близо 4 милиарда евро търговски излишък.

През 2018 г. влезе в сила ново споразумение за допълнителна либерализация на търговията с някои селскостопански продукти. Сега на дневен ред следва да стои прегледът на търговския режим за преработени селскостопански продукти. Освен това ЕС е готов да възобнови преговорите относно закрилата на географските означения.

Норвегия е шестата по значимост държава — търговски партньор на ЕС, по отношение на услугите. През 2017 г. търговията с услуги беше стабилна, като достигна обща стойност от 44 милиарда евро и малко по-голям търговски излишък за ЕС, отколкото през 2016 г., т.е. над 13 милиарда евро. Търговският баланс по отношение на услугите се запази положителен за ЕС — какъвто беше през последните години.

5.3 Държави от Средиземноморието и Близкия Изток

ЕС е регион, който е ключов търговски партньор за повечето държави от Южното Средиземноморие и Близкия изток. В този контекст от много години съществуват преференциални търговски споразумения на ЕС с осем държави партньори в региона (Алжир, Египет, Израел, Йордания, Ливан, Мароко, окупираните палестински територии и Тунис). Тези споразумения включват елементи на асиметрия за повечето държави, за да се насърчи икономическото развитие в региона и по-тясното му интегриране с вътрешния пазар на ЕС, включително разпоредби относно конкуренцията и публичната помощ.

През 2018 г. общата търговия между ЕС и осемте партньори достигна 175 милиарда евро (т.е. 4 % от търговията на ЕС с останалата част от света) — 2 % увеличение в сравнение с 2017 г. ЕС поддържа търговски излишък с осемте държави — търговски партньори от Южното Средиземноморие и Близкия Изток по преференциални споразумения, взети заедно, макар и излишъкът да е намалял с 10 % в сравнение с 2017 г. (т.е. малко по-малко от намалението от 13 %, наблюдавано през предходния

период на докладване). Тази тенденция се обяснява с увеличението на износа от тези държави за ЕС и отчасти с въздействието на ограничителните мерки върху търговията, които някои от тях налагат през последните години в стремежа си да подобрят търговския си баланс: тъй като ЕС е основният износител за региона, неговият износ често е засегнат.

При търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост през 2018 г. ЕС регистрира излишък спрямо региона от почти 5 милиарда евро. Същевременно беше отбелязан ръст на износа на продукти на хранително-вкусовата промишленост от някои държави партньори, като Тунис (+ 44 %, в голяма степен дължащ се на маслиновото масло), окупираните палестински територии (+ 25 %) и Мароко (+ 5 %). Мароко и Тунис имат търговски излишък спрямо ЕС в сектора на хранително-вкусовата промишленост.

ЕС изрази загриженост пред държавите, които са негови търговски партньори, относно увеличаването на броя на ограничителните мерки върху търговията, които някои от тях са приели, по-конкретно Алжир, Египет и наскоро Тунис³⁴. ЕС продължава да повдига тези въпроси при всеки удобен случай пред държавите, негови търговски партньори от Южното Средиземноморие и Близкия Изток, тъй като търговските отношения трябва да продължат да бъдат основани на правила и ЕС очаква от партньорите си да спазват своите ангажименти.

ЕС има готовност да продължи да подкрепя реформите на търговските си партньори, с оглед увеличаване на конкурентоспособността и капацитета за износ на региона на Южното Средиземноморие и Близкия Изток. Текат преговори с Тунис за разширяване на обхвата и модернизиране на търговските споразумения и такива преговори могат скоро да бъдат възобновени с Мароко. Модернизирането и задълбочаването на съществуващите споразумения следва да допринесат за подобряването на икономическата интеграция с южното съседство на ЕС, в което участват много важни партньори за ЕС. Освен това извършването понастоящем преразглеждане на Конвенцията за паневросредиземноморските правила за произход ще въведе по-гъвкави правила и ще улесни икономическата интеграция и търговията в региона.

5.4 Мексико

Мексико е втората по значимост държава — търговски партньор на ЕС, в Латинска Америка, след Бразилия. Всеобхватно търговско споразумение влезе в сила през 2000 г. по отношение на стоките, а през 2001 г. — по отношение на услугите. През близо 20-те години на прилагане на споразуменията двустранната търговия със стоки между ЕС и Мексико се е увеличила повече от три пъти. През 2018 г. търговията между ЕС и Мексико нарасна с близо 6 % и ЕС запази търговския излишък от 13 милиарда евро, макар и малко по-нисък, отколкото през 2017 г. Износът от ЕС за Мексико нарасна с 4 %. Вносът от Мексико нарасна с почти 9 %, като в голяма степен това се дължеше на стоки, различни от селскостопански продукти.

През 2017 г. търговията с услуги нарасна със 7 % и ЕС регистрира търговски излишък от около 5 милиарда евро.

³⁴ През юли 2019 г. Комисията беше уведомена, че ограничителните мерки по отношение на вноса, наложени от Тунис през ноември 2018 г., са премахнати. Комисията ще продължи да наблюдава ситуацията, за да гарантира ефективното отстраняване на тази пречка.

През последните години ЕС и Мексико са се съсредоточили върху преговорите по модернизиране на споразумението и затова Съвместният комитет не проведе заседание през 2018 г. Все пак обаче беше постигнат известен напредък по разкриването на нови пазарни възможности, по-специално в сектора на селското стопанство, с одобрението на допълнителни държави — членки на ЕС, за износ на свинско месо и продукти от свинско месо. Заседание на Съвместния комитет е насрочено за 2019 г.

След като модернизираното споразумение бъде ратифицирано, се очаква то да насърчи търговските отношения с Мексико и да предостави нови възможности за достъп до пазара.

У мексиканците се създава вкус към белгийския шоколад

Дружеството Galler, което носи името на учредителя си, Jean Galler, е известен производител на шоколад.

Съвсем наскоро дружеството навлезе на мексиканския пазар, като се съюзи с Belimport — предприятие от среден мащаб, което се намира в град Сан Мигел де Аленде в централния щат Гуанахуато. Това местоположение означава, че понастоящем продуктите, производство на Galler, могат лесно да се разпространяват в магазините и хотелите навсякъде в Мексико, по-специално в центровете на Керетаро и столицата — Мексико.

„Понастоящем имаме по-големи разходи от производителите на шоколад в Мексико заради високите мита, пред които сме изправени, когато внасяме белгийските си продукти. Новото търговско споразумение ЕС — Мексико ще премахне мексиканските мита върху шоколада от ЕС, което ще ни даде възможност да се конкурираме по-ефективно“.

Thibaud Mariage,

Представител на Galler в Мексико, директор на Belimport.

5.5 Чили

През 15-те години на прилагане на стълба относно търговията на Споразумението за асоцииране между ЕС и Чили и двете страни работиха непрекъснато и си сътрудничиха за прилагането на споразумението.

През 2018 г. търговията между Чили и ЕС нарасна с повече от 8 %, като износът от ЕС нарасна значително с 13 %, по-конкретно износът на машини и уреди (+ 14 %) и транспортно оборудване, по-специално въздухоплавателни средства и части за въздухоплавателни средства³⁵ (+ 27 %). През същия период вносът в ЕС от Чили нарасна с 3 %. ЕС реализира търговски излишък от над 1,5 милиарда евро.

По отношение на търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост, през 2018 г. Чили реализира търговски излишък, надвишаващ 1,7 милиарда евро — увеличение с 4 % в сравнение с 2017 г. Износът от Чили за ЕС продължи да включва най-вече плодове (основно продукти извън сезона) и вина, които представляват

³⁵ Следва да се отбележи, че дори при липсата на увеличение при покупките на въздухоплавателни средства или части за тях, износът от ЕС пак щеше да нарасне с 6 %, което отразява диверсификацията на износа на ЕС през последните пет години.

съответно 40 % и 24 % от износа на Чили за ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост.

През 2018 г. беше разрешен дългогодишният проблем, свързан с рибата меч. След като през юли 2017 г. Чили се присъедини към Межамериканската комисия за тропическа риба тон като сътрудническа недоговаряща страна, вече нямаше ограничения на достъпа до чилийските пристанища за корабите от ЕС, които извършват риболов на риба меч.

Докато някои държави — членки на ЕС, продължават да се сблъскват с проблеми при износа на плодове и зеленчуци за Чили и със закъснения при одобряването на продукти от животински произход, държавата отвори своите пазари на млечни продукти и месо за допълнителни държави членки, по-специално пазарите за говеждо и свинско месо. Чили също така хармонизира сертификата за яйца за люпене и яйчни продукти и опрости процедурите си за одобрение за достъп до пазара, като отчете факта, че държавите — членки на ЕС, подлежат на строга и хармонизирана система на ЕС за безопасност на храните и ветеринарни въпроси.

И накрая, Споразумението между ЕС и Чили относно търговията с биологични продукти влезе в сила на 1 януари 2018 г. Въпреки че не е свързано със споразумението за асоцииране, споразумението за признаване на еквивалентността на биологичните продукти ще разкрие нови възможности за търговия с биологични продукти между двете страни.

От ноември 2017 г. насам ЕС и Чили преговарят за постигането на амбициозно, всеобхватно и прогресивно модернизирано споразумение.

5.6 Митнически съюз с Турция

Турция е вторият по значимост търговски партньор на ЕС по преференциални споразумения. След започнал през 2013 г. период на стабилен икономически растеж, през 2018 г. темпото на икономиката на Турция драстично се забави. Рязкото обезценяване на турската лира и последващата висока инфлация оказаха значително влияние върху износа на ЕС, който отбеляза спад с почти 9 %. От друга страна, вносът от Турция в ЕС нарасна с 9 % за същия период, което доведе до почти балансирана търговия и намали излишъка на ЕС от 15 милиарда евро през 2017 г. на 1 милиард евро през 2018 г. Търговията със стоки, различни от селскостопански продукти, беше най-засегнатата в стойностно изражение.

Договорните търговски отношения между ЕС и Турция датират от 1963 г., когато страните се съгласиха постепенно да създадат митнически съюз, който беше завършен през 1996 г. Съюзът има за цел да гарантира свободното движение на всички промишлени стоки и някои преработени селскостопански продукти между ЕС и Турция. В продължение на няколко години обаче функционирането му беше възпрепятствано от непрекъсната тенденция на увеличаване на пречките пред търговията в Турция. Показателен пример е отклонението на Турция от общата митническа тарифа за вноса от държави извън ЕС чрез налагане на допълнителни мита върху непрекъснато разширяващ се набор от продукти, и също чрез изискване на доказателство за произход за стоките от ЕС. Комисията продължава също така да настоява за недискриминационно прилагане на Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране от всички държави членки, включително Република Кипър.

През декември 2016 г. Комисията прие предложение за модернизиране на митническия съюз. Понастоящем обаче подготовката в тази насока е спряна, тъй като Съветът стигна до заключението, че не се предвижда по-нататъшна работа за модернизиране на митническия съюз между ЕС и Турция. След като условията позволят това, тази модернизация остава важен приоритет за програмата на ЕС в областта на търговията.

На 2 април 2019 г. ЕС поиска провеждане на [консултации](#) в рамките на СТО с Турция в отговор на приетите от Турция мерки, които водят до постепенно принудително локализиране в Турция на производството на значителна част от фармацевтичните продукти, които се изнасят за Турция. Тези мерки изглежда са в противоречие също и с ангажиментите на Турция съгласно митническия съюз. Случаят все още не е приключен.

5.7 Споразумения за стабилизиране и асоцииране с държавите от Западните Балкани

През 2018 г. ЕС продължи да бъде основният регион — търговски партньор, за Албания, Босна и Херцеговина, Косово³⁶, Черна гора, Северна Македония и Сърбия. Обемът на общата търговия между ЕС и петте държави от Западните Балкани се увеличи с 10 %. Търговският излишък на ЕС беше стабилен, малко над 9 милиарда евро.

През 2017 г. ЕС също така беше основен източник на преки чуждестранни инвестиции в региона, докато общият размер на инвестициите в чужбина се запази стабилен на приблизителна стойност 25 милиарда евро.

Проблемите, свързани с неформалната икономика и корупцията, обаче продължават да оказват влияние върху бизнес средата. Липсата на ефективни правила за държавна помощ продължава да бъде проблем и като цяло разпоредбите на законодателството в областта на конкуренцията трябва да бъдат подобрени. ЕС вярва — и настоява по време на политическия си диалог с партньорите от Западните Балкани — че напредъкът, свързан с бизнес средата, сближаването на нормативните уредби и борбата с корупцията, е тясно свързан с напредъка в областта на върховенството на закона. Освен това прозрачността и отчетността на процедурите за възлагане на обществени поръчки все още имат нужда от подобрение. Положителното е, че Комисията приветства новия закон за обществените поръчки, който Северна Македония прие в началото на 2019 г. и който би трябвало да доведе до повече прозрачност и конкуренция, както и усилията на Сърбия и Черна гора да модернизират законодателствата си в областта на обществените поръчки в съответствие с изискванията на ЕС.

Въпреки че трябва да се работи за по-нататъшен напредък по регионалната интеграция, добър пример е подписването на регионално споразумение за роуминга през април 2019 г., което има за цел до 2021 г. целият регион да бъде освободен от такси за роуминг, което ще създаде условия за намаляване на разходите за телекомуникации в региона.

³⁶ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

6. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО ПАРТНЬОРСТВО (СИП) С ДЪРЖАВИТЕ ОТ АФРИКА, КАРИБИТЕ И ТИХООКЕАНСКИЯ БАСЕЙН

6.1 Споразумение за икономическо партньорство с Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР)

2018 г. беше първата година на пълно прилагане на СИП ЕС — ЮАОР³⁷ от всички страни, след като на 4 февруари 2018 г. споразумението започна да се прилага временно за Мозамбик. Всички държави, прилагащи СИП с ЮАОР, понастоящем са започнали да прилагат договорените намаления.

През 2018 г. общата търговия със стоки между ЕС и държавите от ЮАОР — страни по СИП, нарасна с 2,7 %. Растежът се дължеше на увеличение от 5,5 % по отношение на вноса в ЕС от държавите от ЮАОР — страни по СИП, докато за износа от ЕС беше регистриран лек спад. Търговският излишък на държавите от ЮАОР — страни по СИП, се запази. Нарастващият износ от държавите от ЮАОР — страни по СИП, се дължеше предимно на увеличения износ на моторни превозни средства от Южна Африка и диаманти и благородни метали от Южна Африка и Лесото. Износът на вино и захар от Южна Африка, кашу от Мозамбик, грозде от Намибия и ром от Есватини също се увеличи.

На първото заседание на Съвместния съвет през февруари 2019 г. беше приета институционалната структура на споразумението, включваща институционалните разпоредби относно уреждането на спорове, както и списъка с арбитражите. Това ще спомогне за преодоляването на предизвикателствата по отношение на прилагането в бъдеще. Съвместният съвет също така постави основите на съвместен механизъм за наблюдение и на пълното участие на недържавните участници в прилагането на споразумението.

През 2018 г. Южна Африка премахна забраната върху вноса на месо от домашни птици за две от общо осем държави — членки на ЕС, без да посочва как планира да процедира по отношение на останалите шест, за които все още налага забрана. ЕС счита, че забраната за внос за останалите държави следва да бъде премахната без по-нататъшно забавяне. Южноафриканският митнически съюз (ЮАМС) също продължи да прилага защитни мерки по отношение на вноса от ЕС на продукти от домашни птици и мита върху вноса на определени текстилни изделия, които ЕС продължава да оспорва пред партньорите си, тъй като счита, че тези мерки са в противоречие със споразумението. На 14 юни 2019 г. ЕС поиска провеждане на консултации с ЮАМС относно защитните мерки, наложени върху замразени продукти от домашни птици (за по-подробна информация вж. раздел 10.3).

Държавите партньори по СИП все още не са използвали възможността за „кумуляция на произхода“ между страните по СИП от ЮАОР — една от основните ползи на споразумението. Кумулацията на произхода ще позволи на държавите от ЮАОР — страни по СИП, съвместно да изпълнят изискванията за произход и по този начин ще даде тласък на регионалните вериги за създаване на стойност. ЕС насърчава партньорите си да постигнат напредък по този въпрос.

³⁷ Това е споразумение между ЕС и шест (от общо 15) членове на Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР): Ботсуана, Есватини, Лесото, Намибия, Южна Африка (които заедно сформират Южноафриканския митнически съюз — ЮАМС) и Мозамбик.

Жени производители на вино в Южна Африка

В Южна Африка се произвежда вино от повече от три столетия. При все това, до края на апартейда не е имало квалифицирани чернокожи производители на вино. Сега млади жени преодоляват това препятствие и с помощта на СИП (с предвидената в него голяма тарифна квота за вино, предоставяна за Южна Африка) изнасят продуктите си за ЕС.

Thokozani Wines е дружество за овластяване на чернокожите, което е създадено преди петнадесет години от дружеството Diemersfontein Wines, за да превърне селскостопанските си работници в акционери и да допринесе за широкомащабното икономическо овластяване на чернокожите (broad-based black economic empowerment). От неговите 115 служители 85 понастоящем са акционери в Thokozani, като много от тях са жени, и получават наставничество и обучение за стопански и жизнени умения. Вината, производство на дружеството Thokozani, се изнасят за Германия, Дания, Нидерландия, Чехия и Швеция.

„Равнището на износа за ЕС на вина, производство на Thokozani, се е подобрило след влизането в сила на СИП с ЮАОР, но ако искаме да извлечем максимална полза от него, трябва да активизираме усилията си. Подкрепата на ЕС за производителите в неравностойно положение от историческа гледна точка е изключително важна и се приветства.“

Denise Stubbs, директор на Thokozani Wines

6.2 Временно споразумение за икономическо партньорство с държавите от Източна и Южна Африка (ИЮА)

През 2018 г. започна седмата година на прилагане на временното СИП между ЕС и Мадагаскар, Мавриций, Сейшелските острови и Зимбабве. Коморските острови прилагат споразумението от 7 февруари 2019 г. До 2022 г. четирите първоначални държави партньори от ИЮА ще изпълнят ангажиментите си за либерализация в пълна степен съгласно своите съответни графици в рамките на споразумението.

През 2018 г. обемът на общата търговия между ЕС и четирите първоначални държави партньори от ИЮА беше най-голям с Мадагаскар (1,9 милиарда евро) и Мавриций (1,8 милиарда евро), последвани от Зимбабве (689 милиона евро) и Сейшелските острови (596 милиона евро). През 2018 г. вносът в ЕС от четиримата партньори намаля с 3,5 %. Това се дължеше главно на драстичен спад в обема на внасяната захар от Мавриций и Зимбабве.

Диверсификацията на износа за Мадагаскар и Мавриций е напреднала, но за Сейшелските острови и Зимбабве до този момент е ограничена.

След като държавите партньори от ИЮА изразиха интерес да разширят обхвата на споразумението отвъд търговията със стоки, през 2018 г. започна проучване на възможния обхват, което приключи през май 2019 г. Преговорите за разширяването на обхвата на споразумението следва да започнат до края на 2019 г. и в тях ще бъдат включени въпроси относно услугите, инвестициите и други свързани с търговията теми.

6.3 Временно споразумение за икономическо партньорство с Кот д'Ивоар

Временното СИП с Кот д'Ивоар се прилага временно от септември 2016 г. То представлява самостоятелно споразумение за търговия, което ще бъде заменено от регионалното СИП ЕС — Западна Африка, след като то влезе в сила. След като беше подписано от Гамбия и Мавритания, понастоящем регионалното СИП ЕС — Западна Африка е подписано от 15 от 16-те партньори от държавите от Западна Африка³⁸.

През 2018 г. търговският баланс на Кот д'Ивоар беше положителен и ЕС продължава да бъде регионът, който е неин най-важен търговски партньор. През 2018 г. обаче вносът в ЕС от Кот д'Ивоар намаля с 5 % поради спад на стойността на суровото и преработеното какао, както и на вноса на каучук. През 2018 г. стоките от сурово и от преработено какао представляваха 64 % от общия внос в ЕС от Кот д'Ивоар. Износът на ЕС за Кот д'Ивоар беше стабилен и се състоеше главно от машини и апарати, електрически уреди и моторни превозни средства.

С подкрепата на ЕС Кот д'Ивоар проведе проучване за измерване на въздействието от временното СИП (Кот д'Ивоар и Гана) върху регионалната интеграция. Оценката показва, че вероятните смущения (например заради либерализирането от страна на ЕС на влаганите материали в преработени продукти, които са в обращение в региона) ще засегнат съвсем малък брой държави и търгувани продукти. Проучването предоставя и прагматични решения за намаляване на рисковете от изкривяване.

Съгласно временното СИП от 1 януари 2019 г. Кот д'Ивоар започна да либерализира пазара си за вноса в ЕС, като до 2029 г. са предвидени допълнителни серии от тарифни намаления.

6.4 Временно споразумение за икономическо партньорство (СИП) с Гана

Временното СИП с Гана се прилага временно от декември 2016 г. и все още е в начален етап. Гана обяви, че от 2020 г. ще започне да либерализира пазара си за вноса от ЕС. Точно както при временното СИП с Кот д'Ивоар, това временно СИП ще бъде заменено от регионалното СИП със Западна Африка, след като последното влезе в сила.

През 2018 г. вносът в ЕС от Гана нарасна с почти 50 %, като достигна 3,1 милиарда евро, главно заради увеличения износ на минерално масло от Гана за ЕС. Износът на Гана на какао, алуминий, мазнини и масла от растителен произход, консервирана риба тон, както и на кокос и банани, също нарасна през 2018 г. Износът на ЕС за Гана (главно машини, минерални масла и месо) леко намаля през 2018 г. Търговският баланс на Гана както за селскостопански, така и за различни от тях стоки, е положителен.

Тъй като Гана напредва в изпълнението на ангажиментите си, свързани с достъпа до пазара, ще се обърне особено внимание на въздействията, които временното СИП може да окаже върху икономиката на Гана по отношение на търговските и инвестиционните потоци, държавните приходи и устойчивото развитие.

6.5 Споразумение за икономическо партньорство (СИП) с Централна Африка (Камерун)

От август 2014 г. Камерун прилага временно споразумението, което е открито за присъединяване от всички държави от Централна Африка. Камерун ще либерализира

³⁸ Нигерия е единствената държава в Западна Африка, която все още не е подписала споразумението.

80 % от вноса си от ЕС в срок от 15 години — до 2029 г. Първите серии от тарифни намаления се проведеха още през 2016 г. и 2017 г. Продуктите, за които търговията е либерализирана, са основно промишлени машини и оборудване, строителни материали и междинни промишлени продукти, които не се произвеждат на местно равнище и които се използват от промишлеността на Камерун.

След пик на вноса в ЕС от Камерун през 2017 г., през 2018 г. той намаля със 7 % до равнището от 2016 г. Това се дължеше на спад в износа на Камерун за ЕС на минерално масло, какао на зърна, банани и каучук. През 2018 г. износьт на алуминий и дървен материал за ЕС се увеличи. Търговският баланс на Камерун се запази положителен. Минералното масло е основният експортен продукт.

По-евтините влагани материали спомагат за укрепването на местното производство и местната заетост

Дружеството *La Société Anonyme des Brasseries du Cameroun (SABC)* е пивоварна и производител на безалкохолни напитки в Камерун. То е най-големият работодател в частния сектор в държавата, който осигурява работа на около 10 000 души в цялата група и нейните дъщерни предприятия. *Brasseries du Cameroun* държи 75 % дял от пазара на Камерун на бира и безалкохолни напитки.

Към този момент SABC е най-големият бенефициер на преференции по СИП. Дружеството внася редица продукти от ЕС, например по-големи машини, които използва за бутилиране на напитките си, както и съставки, като мая, хмел, аромати и оцветители, които използва при производството на продуктите си.

Макар че се ползва от преференции по СИП, SABC се опитва във все по-голяма степен да се снабдява и от местни производители. Дружеството има местно дъщерно предприятие, произвеждащо бутилки, но също така ежегодно изкупува 100 % от производството на царевица (10 000 тона) на Maïscam (едно от най-големите дружества в аграрно-промишления сектор в държавата).

6.6 Споразумение за икономическо партньорство с Форума на карибската група от държавите от АКТБ (КАРИФОРУМ)

2018 г. беше десетата година на временно прилагане на споразумението КАРИФОРУМ между ЕС и 14 държави от Карибите. През февруари 2019 г. Комисията започна последваща оценка на споразумението, която се очаква да приключи през 2020 г. Резултатите ще бъдат използвани при съвместния преглед на СИП ЕС — КАРИФОРУМ и ще бъдат докладвани на следващото заседание на Съвместния съвет по СИП ЕС — КАРИФОРУМ.

През 2018 г. общата търговия между ЕС и КАРИФОРУМ се увеличи със 7 % — до 9 милиарда евро. Вносът в ЕС от държавите от КАРИФОРУМ се увеличи с 11 % — до 3,9 милиарда евро, заради увеличение на вноса на минерално масло и химични продукти. Вносът в ЕС на риба и ракообразни, тютюн, напитки и спиртни напитки от държавите от КАРИФОРУМ също нарасна през 2018 г., докато вносът на захар и банани намаля. Износът от ЕС за държавите от КАРИФОРУМ се увеличи с 4,6 % — до 5,1 милиарда евро.

Чрез 11-ия Европейски фонд за развитие ЕС осигурява 102 милиона евро в подкрепа на регионалното икономическо сътрудничество и интеграция, включително развитието на частния сектор, изграждането на капацитет в свързаните с търговията области и прилагането на СИП в Карибите. Тази подкрепа включва например микрофинансиране с безвъзмездни средства за малки и средни предприятия в Карибите, за да им се помогне да започнат да изнасят за ЕС.

Предвид особения интерес на партньорите от КАРИФОРУМ към търговията с услуги с ЕС, през 2018 г. страните създадоха специален Комитет по търговията с услуги.

И накрая, в рамките на СИП ЕС — КАРИФОРУМ беше постигнат и напредък в текущите преговори за споразумение за географските означения.

6.7 Споразумение за икономическо партньорство (СИП) с държавите от Тихоокеанския басейн

2018 г. беше осмата година на прилагане на споразумението между ЕС и Папуа-Нова Гвинея. Фиджи започна да прилага временно споразумението през юли 2014 г., а Самоа го прилага временно от 31 декември 2018 г.

През 2018 г. общата търговия между ЕС и Фиджи и Папуа-Нова Гвинея регистрира спад от 9 %. Двете държави от Тихоокеанския басейн все пак отчетоха търговски излишък с ЕС от 700 милиона евро.

Вносът на захар в ЕС от Фиджи продължи да намалява, какъвто беше случаят с няколко държави от АКТБ. Износът на палмово масло от Папуа-Нова Гвинея за ЕС, което е подчертано най-важният продукт на хранително-вкусовата промишленост на тази държава за износ за ЕС, намал с 16 %.

До момента се наблюдава слаба диверсификация на износа от държавите от Тихоокеанския басейн за ЕС.

Споразумението е открито за присъединяване от други държави от Тихоокеанския басейн. Самоа се присъедини през 2018 г. и са в ход процедури по присъединяването на Соломоновите острови и Тонга.

7. ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ: АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАЙ-НОВИТЕ ДЕЙНОСТИ

След публикуването на доклада за 2018 г. Комисията продължи да активизира осезаемо усилията и действията си за изпълнение на главите относно търговията и устойчивото развитие от търговските споразумения на ЕС, за да продължи с [плана си за действие от 15 точки от февруари 2018 г.](#) Общата цел на плана е да се гарантира по-ефективно и активно изпълнение и прилагане на главите относно търговията и устойчивото развитие. С разгръщането на плана започват да се появяват резултати. Основните инициативи в рамките на четирите обширни области на дейност на плана бяха следните:

1. Съвместна работа (с държавите членки, Европейския парламент и международни организации)

Комисията активизира работата си с държавите членки. Специалната експертна група по въпросите на търговията и устойчивото развитие заседава четири пъти през 2018 г. Тази дейност беше допълнена от работата на делегациите на ЕС и посолствата на държавите членки в държавите партньори. По този начин се спомогна за насърчаването

на полезните взаимодействия с държавите членки относно конкретни действия за изпълнение, като например партньорство с Швеция за подпомагане на Еквадор в процеса на изпълнение на ангажиментите, свързани с търговията и устойчивото развитие.

Комисията продължи да си сътрудничи с Европейския парламент, включително чрез създаване на групи за наблюдение, по въпроси от дневния ред на Комисията по международна търговия, за изготвяне на технически отчети и чрез лични контакти. Наред с другото, тези контакти помогнаха за осигуряването на информация за посещението на членове на Европейския парламент в Япония през септември 2018 г.

Комисията засили сътрудничеството с международни организации. Комисията и Международната организация на труда (МОТ) положиха усилия за по-стратегическо и гъвкаво сътрудничество, по-конкретно като в края на 2018 г. подписаха рамковия проект „Търговия и достойни условия на труд“ („Trade for Decent Work“). Този проект ще подкрепи действията за подобряване на прилагането на основните конвенции на МОТ в държавите — търговски партньори на ЕС. Комисията също така продължи текущото си сътрудничество с МОТ в някои държави партньори. Във връзка с околната среда Комисията работеше с държавите — търговски партньори, в рамките на многостранните споразумения в областта на околната среда и подкрепяше тяхното изпълнение, включително чрез специалното споразумение за сътрудничество с Програмата на ООН за околната среда.

2. Създаване на възможности за гражданското общество, включително за социалните партньори, да изпълняват своята роля по изпълнението

Комисията и всяка вътрешна консултативна група в ЕС, установена съгласно споразуменията за търговия, които съдържат глава относно търговията и устойчивото развитие, провеждаха редовни срещи през цялата година, за да информират представителите на гражданското общество относно напредъка и предизвикателствата по отношение на прилагането на разпоредбите относно търговията и устойчивото развитие и за да разберат техните становища и мнения.

Комисията привлече 3 милиона евро чрез нов проект, финансиран по инструмента за партньорство: „Подкрепа за участието на гражданското общество в изпълнението на споразуменията за свободна търговия на ЕС“ („Support to civil society participation in the implementation of EU trade agreements“). От ноември 2018 г. насам проектът предоставя логистична и техническа подкрепа на вътрешните консултативни групи в ЕС и в някои държави — търговски партньори³⁹. Този проект също така улеснява съвместните дискусии под формата на годишни семинари относно свързаните с търговията и устойчивото развитие въпроси.

Комисията осъществи контакт и с гражданското общество в държави, обхванати от Споразуменията за икономическо партньорство (СИП), за да повиши осведомеността относно споразуменията и да насърчи участието и обсъждането им. През ноември 2018 г. недържавни участници от ЕС и държавите от ЮАОР — страни по СИП, проведоха втора среща за диалог с гражданското общество в Намибия. През април 2019 г. консултативният орган на гражданското общество, създаден на национално равнище в Кот д'Ивоар, проведе среща с двете страни по споразумението. Бяха проведени и дискусии с Комисията, както и с Европейския икономически и социален комитет, за проучване на възможността за изграждане на платформа на гражданското

³⁹ Понастоящем Централна Америка, Колумбия — Еквадор — Перу, КАРИФОРУМ, Грузия, Молдова, ЮАОР и Украйна.

общество, която да включва както гражданското общество в Кот д'Ивоар, така и европейското гражданско общество.

Друга основна цел е да се засили участието на деловите среди в изпълнението на главите относно търговията и устойчивото развитие. За да насърчат и подкрепят поемането на корпоративна социална отговорност/възприемането на отговорно бизнес поведение, Комисията и Европейската служба за външна дейност стартираха програма на стойност 9 милиона евро, заедно с МОТ, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и Службата на Върховния комисар по правата на човека на ООН (СВКПЧ), с помощта на [инструмента за партньорство](#)⁴⁰. По тази програма ще се финансират дейности по осведомяване и изграждане на капацитет в Латинска Америка, които допълват текущата сходна работа в Азия. Комисията също така организира регионална проява по тази тема в Гватемала с участието на МОТ, ОИСР и редица заинтересовани страни от региона.

3. Постигане на резултати

Комисията разработи приоритетни теми в областта на търговията и устойчивото развитие (свързани с периода преди изпълнението и с периода на изпълнението) за всеки партньор с цел съсредоточаване на усилията. Тези приоритети бяха споделени с държавите членки с помощта на експертната група по въпросите на търговията и устойчивото развитие и с гражданското общество с помощта на вътрешните консултативни групи. Процесът продължава.

Комисията прецизира дейностите си по наблюдение и анализ на спазването на ангажиментите, свързани с търговията и устойчивото развитие, в някои търговски партньори, по-специално Перу и Южна Корея. В случая на Перу Комисията активно си сътрудничи с публичните органи и представителите на гражданското общество, включително по време на мисията за установяване на фактите в Лима през октомври 2018 г. ЕС и Перу постигнаха договореност относно начините за разглеждане на породилите опасения въпроси, отразени в протокола от заседанието на Подкомитета по търговия и устойчиво развитие от декември 2018 г.⁴¹. В случая на Южна Корея през декември 2018 г. Комисията поиска провеждане на официални консултации по заложения в споразумението механизъм за уреждане на спорове, свързани с търговията и устойчивото развитие, въз основа на дългогодишните опасения на ЕС, че Южна Корея не изпълнява ангажиментите си по споразумението за свободна търговия относно многостранни трудови стандарти и споразумения (за повече подробности вж. раздел 10.1).

Комисията увеличи усилията си, за да подкрепи държавите партньори в ранния етап на изпълнението на ангажиментите, свързани с търговията и устойчивото развитие. Тези усилия включиха разработването на наръчник за изпълняване на ангажиментите на Еквадор, свързани с търговията и устойчивото развитие, в партньорство с Националния съвет по търговията в Швеция. Във Виетнам и Сингапур акцентът беше поставен върху спазването на основните трудови принципи чрез трудови реформи и ратификация на основните конвенции на МОТ. Виетнам наскоро ратифицира Конвенция 98 на МОТ и посочи, че ще приеме нов трудов кодекс, включващ основните трудови принципи. През септември 2018 г. Мексико ратифицира Конвенция 98 на МОТ за правото на организиране и на колективно договаряне, като по този начин изпълни един от

⁴⁰ https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

⁴¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/february/tradoc_157701.pdf

ангажиментите си, посочени в главата относно търговията и устойчивото развитие в бъдещото споразумение за търговия ЕС — Мексико. Други дейности бяха насочени към подготовката на институционалната структура на държавните органи, както и на структурите на гражданското общество.

За да мобилизира ресурси за изпълнението на ангажиментите, свързани с търговията и устойчивото развитие, и да насърчи взаимното допълване и полезните взаимодействия, Комисията започна да съставя списък на всички значими проекти, като се свърза с държавите членки в техните столици в ЕС и посолствата им в държавите партньори.

След като прие Препоръката относно търговията и изменението на климата в контекста на ВИТС, на 23 януари 2019 г. Комисията беше домакин на семинар, свързан с търговията и изменението на климата, с участието на гражданското общество и предприятията, на който да се обсъди връзката между търговията и изменението на климата и да се определят евентуални бъдещи инициативи по темата.

Комисията успешно въведе подсилени разпоредби относно търговията и изменението на климата (включително относно ангажиментите за прилагане на Парижкото споразумение и сътрудничество и съвместни действия във връзка с целите на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК), посочени в главите относно търговията и устойчивото развитие от споразуменията, сключени с Мексико, Виетнам, Япония и Сингапур). Подобни разпоредби са част от текущи преговори.

ЕС извърши дейности по осведомяване относно кръговата икономика в Чили, Колумбия, Япония, Мексико, Мароко, Перу и Сингапур за насърчаване на екологосъобразния бизнес и партньорството в областта на инвестициите и за обмен на знания относно политиките и най-добрите практики, свързани с кръгова икономика. Тези дейности допринесоха за включването на определени разпоредби относно кръговата икономика в модернизирания споразумение с Мексико. Освен това бяха финансирани два регионални проекта относно пластмасите, насочени към Югоизточна Азия и Латинска Америка.

4. Прозрачност и комуникация

Комисията работи върху подобряването на уебстраниците си относно търговията и устойчивото развитие, за да направи важната информация по-лесно достъпна. Европейският икономически и социален комитет понастоящем предприема подобни действия във връзка с работата на вътрешните консултативни групи.

След като през октомври 2017 г. организациите на гражданското общество представиха становище относно опасенията си във връзка с неизпълнението от страна на Перу на ангажиментите му, свързани с търговията и устойчивото развитие, Комисията проведе технически срещи с органите на Перу и заинтересованите страни от гражданското общество. Повдигнатите в становището въпроси бяха също така част от дискусиите по време на заседанието на Подкомитета по търговия и устойчиво развитие през декември 2018 г. През март 2019 г. Комисията информира организациите на гражданското общество, които представиха становището, относно резултата от задълбочаването на диалога с органите на Перу по породилите опасения въпроси.

8. ТЪРГОВИЯ С ПРОДУКТИ НА ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВАТА ПРОМИШЛЕННОСТ ПО ТЪРГОВСКИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ НА ЕС: АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ НОВОСТИ

Развитие на търговските потоци

През 2018 г. обемът на търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост по преференциални търговски споразумения на ЕС продължи да нараства за разлика от общата търговия на ЕС с продукти на хранително-вкусовата промишленост с останалата част от света, която отбеляза лек спад. Износът от ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост по преференциални споразумения се увеличи с 2,2 % (+1 милиард евро) и допринесе за успешния износ от ЕС на такива продукти. Вносът в ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост отбеляза лек спад — с 0,6 %.

За периода на докладване обемът на търговията на ЕС с продукти на хранително-вкусовата промишленост с държави — търговски партньори по преференциални споразумения, представляваше 30 % от общия износ от ЕС и 40 % от вноса на продукти на хранително-вкусовата промишленост. При 11 милиарда излишък търговските споразумения от първо поколение допринесоха за повече от половината от нарастващия общ излишък на ЕС от търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост с останалата част от света. Увеличението на износа от ЕС се дължеше в най-голяма степен на спиртните напитки, виното, макаронените и сладкарските изделия. Същевременно вносът на пшеница, печено кафе и захар намаля.

Увеличението на износа беше особено голямо с държавите партньори по търговските споразумения от второ поколение (+ 5 %) и задълбочените и всеобхватни зони за свободна търговия (+ 11 %). През първата пълна година на прилагането му ВИТС допринесе с 4 % увеличение на износа за Канада (особено голям обем на износа на цитрусови плодове, сирене и шоколад).

Сред търговските партньори по преференциални споразумения трите основни пазара за износ от ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост бяха Швейцария, Норвегия и Канада, като те представляват 12 % от износа на продукти на хранително-вкусовата промишленост през 2018 г. Износът на храни, като шоколад, храни за кърмачета, макаронени изделия (22 %), преработена храна, като сирене и вино (15 %), и други напитки (9 %), формира около 47 % от целия износ.

Френски сладкар получава възможност за изгоден бизнес в Канада

La Confiserie du Roy René е френско сладкарско предприятие, специализирало от 1920 г. насам в производството на калисони — бонбони от захаросани плодове и бадеми. През 2014 г. предприятието е приело стратегия за интернационализация, като се е възползвало от търговските споразумения на ЕС с партньори по света.

От 2015 г. насам предприятието вече е удвоило своя оборот от износ, който в момента съставлява над 9 % от общия му оборот.

Ратифицирането на търговското споразумение на ЕС с Канада дава възможност на сладкарското предприятие да предлага своите калисони на по-конкурентни цени поради намаляването на митата.

Сред търговските партньори по преференциални споразумения най-важните три държави на произход на внос на продукти на хранително-вкусовата промишленост бяха Украйна, Швейцария и Турция, като те осигуриха 13 % от общия внос в ЕС на такива продукти. Първичните продукти представляваха голяма част от вноса в ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост (~ 63 %), основно тропически плодове (18 %), пресни и сушени плодове (13 %) и сурово кафе (5,6 %).

Търговските споразумения на ЕС включват разпоредби относно защитата на производителите от ЕС на чувствителни продукти, като например говеждо месо, домашни птици или захар. Те са напълно изключени от преференциалната търговия или, ако са частично изключени от нея, са обхванати от внимателно определени тарифни квоти. За чувствителните плодове и зеленчуци се прилага система на входни цени по време на пиковия период на прибиране на реколтата в ЕС.

Макар и често по време на преговорите търговските споразумения на ЕС да са критикувани, те предлагат голям потенциал за износ от ЕС на селскостопански продукти. Например Япония и Южна Корея заемат второ и трето място на пазара за износ от ЕС на свинско месо и имат значителен потенциал за разрастване. Тези пазари представляват 42 % от общия износ от ЕС на свинско месо. След като търговското споразумение започна да се прилага, износът за Южна Корея се увеличи, като през 2018 г. имаше допълнително увеличение от 12 %, въпреки факта, че износът от три държави — членки на ЕС, е забранен заради огнищата на африканска чума по свинете.

Търговските споразумения продължават да носят полза за търговията с чувствителни селскостопански продукти. През 2018 г. например ЕС изнесе приблизително 162 000 тона говеждо месо за държави партньори по преференциални споразумения — 20 % увеличение в сравнение с 2017 г. Държавите — търговски партньори по преференциални споразумения, поемат две трети от общия износ на говеждо месо от ЕС, като основните партньори са Турция, Босна и Херцеговина, Израел и Швейцария. Това показва, че когато търговията не е възпрепятствана от несправедливи и неоправдани санитарни мерки или възпиращи вносни мита, европейското говеждо месо се цени на основните експортни пазари.

По подобен начин през 2018 г. европейските производители на захар постигнаха добри резултати — над 3 милиона тона износ на захар (+ 48 %, в сравнение с 2017 г.), което е рекордно равнище от 2014 г. насам. Въпреки че резултатите от износа на захар от ЕС са повишени в голяма степен заради приключването на реформата на режима на ЕС за захарта, двустранните търговски споразумения също допринесоха за този резултат. Египет например беше основният пазар за износ на захар от ЕС през 2018 г. Държавата внесе над 500 000 тона европейска захар с нулево мито благодарение на съществуващото търговско споразумение ЕС — Египет⁴².

В случая на Япония още през 2018 г. износът от ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост се увеличи (например + 78 % за износа на месо от домашни птици), отчасти благодарение на засиленото сътрудничество за разрешаване на някои проблеми, свързани със санитарните и фитосанитарните мерки. С времето митата за свинското и говеждото месо ще бъдат напълно премахнати или значително намалени⁴³.

⁴² Поради липса на преференциално търговско споразумение, Египет прилага върху суровата захар мито от 20 %.

⁴³ Вж. EU-Japan EPA Factsheet Meat Products („Информационен бюлетин относно СИП ЕС — Япония, „Продукти от месо“) <https://www.eubusinessinJapan.eu/sites/default/files/meat-factsheet.pdf>

Географски означения

През 2018 г. в някои държави партньори беше постигнат напредък по отношение на закрилата на географските означения на ЕС, например чрез регистрацията на „Prosciutto di Caprenga“ в Канада. Мексико изрази съгласие да защити списък със 340 географски означения на ЕС в модернизираното споразумение. В началото на 2019 г. Сингапур прие нов акт относно географските означения, който откри възможност за носителите на права в ЕС да подадат заявленията си преди влизането в сила на споразумението.

Комисията започна проучване относно стойността на експортните продукти, защитени с географски означения на ЕС. Това проучване ще бъде актуализация на [проучване](#)⁴⁴ от 2013 г., в което беше установено, че тогава 20 % от продуктите, защитени с географски означения на ЕС, са се изнасяли извън ЕС, което представлява стойност от около 11,5 милиарда годишно.

Санитарни и фитосанитарни мерки

Санитарните и фитосанитарните мерки продължават да представляват значителни пречки за износа от ЕС на продукти на хранително-вкусовата промишленост и търговските споразумения са важни инструменти за преодоляването на тези пречки. Понякога може да се постигне напредък още по време на преговорите, тъй като държавите — търговски партньори, придобиват по-добро разбиране на съответните си системи. Това се вижда най-добре от одобрението на Мексико на износа на плодове от някои държави — членки на ЕС, без да се налагат изисквания за предварително одобрение⁴⁵. Беше постигнат напредък и по отношение на забраната на национално равнище в Япония върху вноса на домашни птици, която тя е наложила за някои държави — членки на ЕС, в отговор на огнищата на инфлуенца по птиците. Япония окончателно отмени забраната върху вноса на продукти от домашни птици от 27 държави членки. Освен това Виетнам разреши вноса на говеждо месо от две допълнителни държави — членки на ЕС.

Остават обаче някои проблемни въпроси. Пазарът на Южна Корея все още е затворен за европейското говеждо месо и през 2018 г. е постигнат много малък напредък по обработването на заявленията от държави — членки на ЕС, някои от които са висящи от 2014 г. Подобна ситуация съществува в някои други държави — търговски партньори на ЕС, като Колумбия и Перу. ЕС използва всяка възможност да повдигне въпроса с неоправданата липса на достъп до пазара за европейското говеждо месо.

Друг важен въпрос е, че няколко държави — търговски партньори, продължават да не спазват принципа на регионализация и мерките за регионализация на ЕС. Това спазване е важно, за да се даде възможност на европейските земеделски стопани да се ползват в пълна степен от търговските споразумения на ЕС, по-специално в европейските сектори за производство на месо от домашни птици и на свинско месо. Освен това в отговор на огнището през 2018 г. в Белгия на африканска чума по свинете, която се разнесе по дивите свине, 16 държави, включително Япония, Южна Корея и Мексико, наложиха забрани върху вноса в национален мащаб, което засегна няколко други

⁴⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/106_en

⁴⁵ Предварителното одобрение се отнася до изискване на някои държави — търговски партньори, да командирова инструкторите си в държавата на износ, за да проверят пратката преди изпращането ѝ. Разходите обикновено са за сметка на износителя, което често прави търговията нерентабилна. В модернизираното споразумение Мексико се ангажира вече да не изисква предварително одобрение на пратките от ЕС.

държави — членки на ЕС. ЕС поиска тези държави да отменят ограниченията, които са в противоречие с международните стандарти и принципи.

До момента ЕС е подчертано най-големият износител в света на свинско месо. Наличието на африканска чума по свинете обаче, която се разнесе по дивите и домашните свине в някои държави — членки на ЕС, оказва силно въздействие върху свиневъдите от ЕС, тъй като много държави — търговски партньори, наложиха забрани в национален мащаб спрямо засегнатите държави — членки на ЕС. Тези търговски ограничения не са в съответствие с разпоредбите на СТО, не са обосновани от гледна точка на риска и не са необходими, тъй като мерките на ЕС за контрол са ефективни за предотвратяване на предаването на болестта чрез търговия. До този момент засегнатите държави — членки на ЕС, представляват около 18 % от износа от ЕС на свинско месо преди възникването на огнищата и досега бе възможно да се постигне компенсиране. Компенсирането на огнищата в основните държави — членки на ЕС, които произвеждат свинско месо, обаче би било трудно, ако политиките в областта на вноса на основните държави — търговски партньори, останат непроменени.

Хуманно отношение към животните

През 2018 г. Комисията изготви [доклад до Европейския Парламент и Съвета](#) относно въздействието на международните дейности в областта на хуманното отношение към животните върху конкурентоспособността на европейските производители на селскостопански животни в един глобализиран свят⁴⁶. Докладът представя общ преглед на съвместната работа на Комисията за популяризиране на хуманното отношение към животните на международната сцена. В него беше направено заключение, че глобалното разпространение на стандартите на ЕС за хуманно отношение към животните е принос за дългосрочната цел за подобряване на хуманното отношение към животните в целия свят и за намаляване на нелоялните търговски практики. Докладът потвърди важната роля на международното сътрудничество по отношение на хуманното отношение към животните, включително в контекста на преференциалните търговски споразумения.

Популяризиране на продукти на хранително-вкусовата промишленост

За да се помогне на дружествата в ЕС да се ползват от възможностите за износ по търговските споразумения на ЕС в сектора на хранително-вкусовата промишленост, 179 милиона евро от бюджета на ЕС бяха разпределени за популяризирането на продукти от ЕС, включително в Канада, Колумбия, Мексико и Южна Корея. Програмите обхващат широк спектър въпроси — от общи кампании за здравословно хранене до специфични за пазарните сектори аспекти. Дейностите по популяризиране включват и организирането на семинари (например в Южна Корея) с цел популяризиране на високите санитарни и фитосанитарни стандарти на ЕС, географските означения или биологичното земеделие.

Работни места и търговия с продукти на хранително-вкусовата промишленост

Комисията публикува на портала си за данни за моделиране на икономиката на земеделието (DataM) [интерактивен инструмент](#)⁴⁷ за изчисляване на генерираните работни места в ЕС от търговията с продукти на хранително-вкусовата промишленост. Този инструмент е отворен за обществеността и ще спомогне за определяне на връзката

⁴⁶ COM(2018) 42 final, 26.1.2018 г.

⁴⁷ <https://data.jrc.ec.europa.eu/collection/datam>

между износа на продукти на хранително-вкусовата промишленост и работните места в различните сектори на икономиката.

9. ТЕКУЩА РАБОТА В СПЕЦИАЛНИ ОБЛАСТИ

9.1 Малки и средни предприятия (МСП)

Въпреки че Комисията не разполага с точни статистически данни относно участието на МСП в търговията на ЕС⁴⁸, научните изследвания показват, че тяхната роля в международната търговия се увеличава. Въз основа на [проучване, проведено от главния икономист на ГД „Търговия“ през 2016 г.](#)⁴⁹, на МСП се падат приблизително 30 % от износа от ЕС на стоки за останалата част от света, а 86 % от всички износители от ЕС са МСП⁵⁰. През периода 2012—2016 г. стойността на износа на МСП се увеличи с почти 20 %, с малко по-бързо темпо, отколкото цялата добавена стойност от МСП за икономиката на ЕС. През 2016 г. 80 % от целия внос в ЕС от държави извън ЕС дойде от МСП, което представлява 38 % цялата стойност на вноса в ЕС.

Разходите за навлизане на нови пазари са много по-осезаеми за МСП, отколкото за големите предприятия. Преодоляването на пречки пред търговията и инвестициите например не е лесно за никое дружество, но може да представлява непреодолими предизвикателства за МСП. Търговската политика на ЕС е съобразена с конкретните нужди на МСП, по-специално, когато става въпрос за повишаване на прозрачността и осигуряването на удобна за ползване от потребителите и достъпна информация относно търговските споразумения.

За да създаде по-благоприятни условия за търговия за МСП, Комисията изготвя насоки за разясняване на начина, по който търговските споразумения работят, например във връзка със:

- правилата за произход;
- обществените поръчки;
- защитата на права върху интелектуална собственост;
- приемането на международни стандарти;
- признаването на професионални квалификации;
- облекчаването на визовия режим.

Единен наръчник за международната търговия би бил най-доброто решение за създаването на еднакви условия на конкуренция за МСП, но по многостранните проекти се постига напредък много бавно. Следователно търговските споразумения са основен инструмент в подкрепата за участието на МСП в международната търговия.

След публикуването на Съобщението [„Търговията — за всички“](#) ЕС включи разпоредби за МСП във всички нови търговски споразумения и предлага да включи

⁴⁸ Държавите — членки на ЕС, не са задължени да представят данни за вноса и износа според мащаба на дружествата.

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size

⁵⁰ В други източници е посочен по-голям брой МСП, тъй като статистическите данни на Евростат показват категория дружества с „неизвестен“ размер. Според доклад на главния икономист на ГД „Търговия“ през 2012 г. най-малко 619 000 МСП са изнасяли стоки извън ЕС (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf).

специална глава относно МСП, за да гарантира, че цялото споразумение е по-полезно за МСП. Тази глава обикновено включва задължения на ЕС и държавите партньори да предоставят информация относно съдържанието на съответните търговски споразумения на специален уебсайт, който разполага с база данни, където може да се търси по тарифен код, с информация относно тарифите, изискванията за внос, правилата за произход и др. Освен това главата предвижда всяка страна да създаде звено за контакт с МСП, за да се улесни двустранното сътрудничество на равнище правителство и взаимодействието с комитетите, създадени съгласно споразумението, като се гарантира, че е отдадено дължимото внимание на нуждите. Освен това Комисията договаря опростени и подобни правила в новите търговски споразумения и в споразуменията в процес на модернизиране, например в областта на правилата за произход.

Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония е първото споразумение, което включва специална [глава относно МСП](#)⁵¹. През 2018 г. бяха приключени и преговорите с Мексико и Меркосур във връзка с главите относно МСП на техническо равнище. Текат преговори с Индонезия, Австралия, Нова Зеландия, Чили и Тунис. Въпреки че ВИТС не включва отделна глава относно МСП, на 26 септември 2018 г. ЕС и Канада приеха специална „[Препоръка относно МСП](#)“⁵². Тя изисква от двете страни да осигурят информация относно достъпа до пазара и да създадат звена за контакт с МСП.

Комисията, държавите — членки на ЕС, и стопанските сдружения продължават работата по повишаването на осведомеността относно възможностите, които търговските споразумения на ЕС предлагат. Комисията предоставя на [уебсайта си](#) информация относно преференциалните търговски споразумения. Скорошен пример е специалната уебстраница, предназначена за МСП, относно [Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония](#)⁵³. В съответствие с ангажиментите си по главата относно МСП Министерството на външните работи на Япония също публикува информация на своя [уебсайт](#). Освен това [базата данни на ЕС за достъпа до пазара](#)⁵⁴ предлага информация за МСП, които искат да изнасят от ЕС, докато [бюрото за съдействие в областта на търговията](#)⁵⁵ предлага информация, която е от значение за вносителите в ЕС. Комисията понастоящем разработва нов интернет портал за обслужване на едно гише, който следва да предостави по-добри услуги на МСП.

⁵¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/august/tradoc_157228.pdf#page=503

⁵² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-japan-economic-partnership-agreement/>

⁵⁴ <https://madb.europa.eu/madb/>

⁵⁵ <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>

Германски производител увеличава обема на износа в световен мащаб

Търговското споразумение между ЕС и Южна Африка влезе в сила през 2000 г. То даде възможност на производител на малки машини в германския регион Швабия да се възползва от новите възможности за износ, да увеличи заетостта и да сподели технологичните иновации със своите държави — търговски партньори.

Дружеството AERO-LIFT изнася вакуумни повдигачи за Южна Африка, като износът варира от части до цели машини. Те се използват например в промишлеността за повдигане на тежки товари. След сключването на търговското споразумение обемът на износа само на един вид продукти се е увеличил от 15 000 евро на 100 000 евро. Същевременно дружеството се ползва от намалени митнически и административни разходи, които възлизат на около 5 % от стойността на продукта.

„Без търговско споразумение нямаше да сме в Южна Африка“, твърди Tobias Pauli, главен изпълнителен директор на AERO-LIFT Vakuumtechnik GmbH — малък семеен бизнес в Бинсдорф в Швабия.

9.2 Услуги

Отварянето на търговията с услуги е свързано с количествени и дискриминационни мерки в националното законодателство. Преговорите в тази област имат за цел да се гарантира, че на доставчиците на услуги от ЕС е позволено да предоставят услуги на чуждестранните пазари и не се дискриминирани в сравнение с други предприятия в същия сектор.

Всички търговски споразумения „от ново поколение“ и споразумения относно задълбочените и всеобхватни зони за свободна търговия съдържат разпоредби относно услугите, които спомагат да се изгради и утвърди регулаторна рамка, която улеснява предоставянето на услуги и същевременно защитава потребителите. Сред съществуващите споразумения с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн само Споразумението за икономическо партньорство (СИП) с държавите от Карибите обхваща услугите, докато в другите СИП са предвидени клаузи за преразглеждане за договаряне на по-късен етап.

По наскоро договорените споразумения (като тези с Япония или Мексико) беше достигнат значителен напредък, тъй като те включват актуални разпоредби относно услугите и цифровата търговия. Очаква се споразуменията, по които понастоящем се водят преговори (като тези с Австралия и Нова Зеландия), да се основават на тези амбициозни разпоредби.

Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония включва всеобхватни ангажименти по отношение на услугите и инвестициите въз основа на пълен негативен списък (т.е. страните са изброили само тези сектори, които изключват напълно или за които се прилагат ограничения). Споразумението също така съдържа важни регулаторни разпоредби, които надхвърлят Общото споразумение по търговията с услуги на Световната търговска организация (ГАТС). Тези допълнителни подобрения ще помогнат на дружествата в ЕС, които искат да навлязат на пазара в Япония, но и на тези, които вече извършват дейност там, бързо да получат необходимите лицензи или разрешения. Освен това споразумението с Япония предлага рамка за по-тясно регулаторно сътрудничество в областта на финансовите услуги и доведе до

договореност между ЕС и Япония относно движението на физически лица за служебни цели.

Друг показателен секторен пример е този за главата относно цифровата търговия, включена в модернизираният търговски споразумения. Въпроси, свързани с цифровата търговия, в миналото бяха разглеждани в споразуменията, но в споразумението ЕС — Канада (ВИТС) са включени по-всеобхватни разпоредби, като допълнителни подобрения са направени в Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония. Наскоро приключените преговори с Мексико създадоха правила, които се прилагат за всички сектори, обхванати от споразумението и които отговарят на предизвикателствата, свързани с цифровата икономика, и са необходими за доброто функциониране на онлайн търговията със стоки и услуги. Това споразумение съдържа правила, които забраняват митата върху електронните съобщения или задължителното оповестяване на изходните кодове, както и правила за повишаване на доверието, като електронните удостоверителни услуги, електронните договори, защитата от спам и защитата на потребителите.

Въздействието на търговските споразумения върху търговията с услуги на ЕС с трети държави не е лесно измеримо, но наличните данни показват увеличение в обема на износа на услуги от ЕС. Износът на услуги за Южна Корея и Чили например нарасна със съответно 7 % и 17 % през периода 2016—2017 г., докато износът за Канада се увеличи със 7 % през същия период. Освен това търговията с услуги през 2017 г. достигна почти 35 % от общата стойност на търговията между ЕС и Канада, повече от 50 % за ЕС — КАРИФОРУМ и почти 65 % за ЕС — Панама (като средният обем за ЕС— Централна Америка е около 30%).

9.3 Подготвителна работа по Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония⁵⁶

Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония влезе в сила на 1 февруари 2019 г. За да подготви прилагането на това важно ново търговско споразумение, през 2018 г. Комисията създаде информационни пакети, предназначени за отделните държави — членки на ЕС, бизнес средите и широката общественост, включващи общо описание на съдържанието на споразумението, специални инфографики за всяка държава — членка на ЕС, и няколко документа с насоки относно митническите въпроси и резултатите за селското стопанство. Към [базата данни на ЕС за достъпа до пазара](#) беше добавена практическа информация, която е от значение специално за МСП. Комисията участва в голям брой събития за повишаване на осведомеността, за да подкрепи държавите — членки на ЕС, в техните комуникационни дейности.

Освен това [Центърът за промишлено сътрудничество ЕО—Япония⁵⁷](#) (съфинансирана от ЕС и Япония платформа) създаде [информационно бюро в подкрепа на изпълнението на споразумението](#). Информационното бюро е практически инструмент, насочен по-конкретно към МСП. То получава отделни запитвания относно споразумението и предлага на МСП достъп до различни информационни източници и други безплатни услуги. Центърът организира обучителни уебинари по конкретни теми и редовно

⁵⁶ Вж. посветения на [Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония](#) раздел на уебсайта на Комисията.

⁵⁷ <https://www.eu-japan.eu/>

издава секторни информационни пакети (информационни бюлетини) с информация относно промените и възможностите за износ в резултат на Споразумението за икономическо партньорство ЕС — Япония. Информационното бюро е тясно свързано с други дейности на Центъра, като информационното бюро за обществени поръчки или информационното бюро за интелектуална собственост.

Преди влизането в сила на споразумението, ЕС и Япония работиха съвместно по завършването на административната структура, която е необходима за изпълнението му. Тя включва:

- обмен на информация относно първоначалната процедура за управление на тарифните квоти;
- процедура по одобрение на няколко енологични практики за улесняване на износа на вина от ЕС;
- някои технически аспекти, засягащи митническите изисквания за предоставяне на тарифни преференции (например обработката на поверителна търговска информация);
- създаването на управленски структури за изпълнение на главата относно търговията и устойчивото развитие;
- разработването на процедурни и други правила, необходими за работата на съвместните комитети, както и за системата за уреждане на спорове, предвидена в споразумението.

Работата по отношение на някои от посочените по-горе аспекти продължава, както и на други основни въпроси за укрепването на икономическото партньорство ЕС — Япония.

Bord Bia — Ирландският съвет по храните (Ирландия)

Board Bia, Ирландският съвет по храните, спечели безвъзмездни средства за популяризиране на говеждото месо от ЕС — проект на стойност 3,7 милиона евро, който е 80 % съфинансиран от ЕС⁵⁸. В периода 2017—2019 г. Bord Bia участва в няколко рекламни кампании с цел популяризиране в Япония на високите стандарти на ЕС по отношение на безопасността на храните, качеството и устойчивостта.

„Да спечелим правото да водим тази кампания на ЕС е признание за Ирландия като държава износител с дълга история на популяризиране и доставяне на качествено говеждо месо, което е произведено по устойчив начин. Тази програма ни позволява да разширим дейността си в момент, когато диверсификацията на международните пазари никога не е била по-важна... кампанията ни предлага възможността да разгърнем всяка от тези дейности в полза на производителите от Ирландия и от ЕС.“

Tara McCarthy, главен изпълнителен директор на Bord Bia

9.4 Подобряване на използването на търговските споразумения на ЕС

Дружествата от ЕС и от държавите партньори могат да се възползват от търговските споразумения на ЕС само ако разполагат с подходяща информация относно съдържанието на тези споразумения и знаят как да се възползват на практика. В продължение на дейностите, описани в предходния доклад, през 2018 г. Комисията

⁵⁸ Регламент (ЕС) № 1144/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за мерките за информиране и насърчаване, свързани със селскостопанските продукти, прилагани на вътрешния пазар и в трети държави, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 3/2008 на Съвета.

увеличи усилията си, за да повиши осведомеността относно търговските споразумения на ЕС и да улесни тяхното използване.

Наред с други усилия, Комисията постигна напредък по работата си върху онлайн портал, който ще предлага единна точка за достъп за износителите и вносителите в ЕС. Този портал ще помогне на дружествата, по-специално малките и средните предприятия, да разберат изискванията по отношение на достъпа до пазара в държавите партньори (общо над 120 пазара за износ) и на пазара в ЕС. Благодарение на целенасоченото въвеждане на две бази данни — базата данни за достъпа до пазара и бюрото за съдействие в областта на търговията, дружествата ще имат по-добър достъп до информацията относно тарифните преференции и регулаторните изисквания, които се прилагат за продуктите им по конкретно търговско споразумение, както и правилата за произход. Новият портал ще включва информацията относно първата група търговски споразумения и с времето постепенно ще се разширява.

Освен това през 2018 г. Комисията укрепи сътрудничеството си с [мрежата „Enterprise Europe“](#) (EEN)⁵⁹ и организациите за насърчаване на търговията в държавите — членки на ЕС, за да достигне до малките и средните предприятия и да насочи по-добре кампаниите си за повишаване на осведомеността и информизиране. Комисията създаде нова работна група в рамките на EEN за прилагането на споразуменията за свободна търговия, която разработва набор от информационни материали за търговските споразумения. Тази мрежа ще определи лица за връзка по търговските споразумения и ще организира обучителни сесии за партньорите в EEN във всички държави — членки на ЕС, относно начините за популяризиране на ползите от търговските споразумения сред европейските дружества.

10. ПРАВОПРИЛАГАНЕ

След публикуването на доклада за 2018 г. ЕС възстанови своите механизми за уреждане на спорове, установени по споразуменията с Южна Корея, Украйна и Южноафриканския митнически съюз. Актуалното състояние по отношение на тези спорове към август 2019 г. е обяснено по-долу. Освен това на 2 април 2019 г. ЕС поиска провеждане на [консултации](#)⁶⁰ в рамките на СТО с Турция в отговор на приетите от Турция мерки, които водят до постепенно принудително локализиране в Турция на производството на значителна част от фармацевтичните продукти, които се изнасят за Турция. Тези мерки изглежда също така са в противоречие с ангажиментите на Турция съгласно митническия съюз. Случаят все още не е приключен.

Комисията следи внимателно изпълнението на търговските споразумения на ЕС и ще обмисли използването на мерки за правоприлагане, по-специално в случаи с голямо икономическо или системно значение. Преференциалните търговски споразумения на ЕС предвиждат надеждно прилагане на ангажиментите с цел да се гарантира ефикасно и своевременно уреждане на спорове, включително по въпроси, които надхвърлят обхвата на споразумението за СТО (например спора с Южна Корея относно трудовите права). Когато изглежда, че оспорваната мярка е в нарушение както на Споразумението за СТО, така и на приложимото търговско споразумение между ЕС и държавата партньор, системата за уреждане на спорове в рамките на СТО остава предпочитаният

⁵⁹ Мрежата, съфинансирана по [програмата COSME](#) на ЕС, е активна в повече от 60 държави и обединява 3000 експерти от 600 членуващи организации. Нейната цел е да подпомага малките и средните предприятия в техните международни дейности.

⁶⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157821.pdf

добре изпитан и прозрачен избор, който осигурява последователност при тълкуването на съответните ангажименти.

10.1 Уреждане на спорове с Южна Корея

Съгласно главата относно търговията и устойчивото развитие на Споразумението за свободна търговия между ЕС и Южна Корея, Южна Корея се е ангажирала „да съблюдава [] и осъществява в своите закони и практики“ основните права на Международната организация на труда (МОТ), а именно правото на свобода на сдружаване и правото на колективно договаряне. Освен това Южна Корея се е ангажирала да полага „продължителни и непрекъснати усилия“, за да ратифицира останалите конвенции на МОТ⁶¹.

Поради липсата на напредък на 17 декември 2018 г. ЕС взе решение да [поиска консултации](#)⁶² с Южна Корея в рамките на механизма за двустранно уреждане на спорове. Поради липсата на достатъчни усилия за ратифициране на въпросната конвенция на МОТ, на 2 юли 2019 г. ЕС [поиска създаването на арбитражен комитет](#)⁶³.

10.2 Уреждане на спорове с Украйна

През януари 2019 г. ЕС реши да [поиска консултации](#) с Украйна относно наложените от нея ограничения върху износа на дървен материал в рамките на механизма за двустранно уреждане на спорове, предвиден в Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна. Ограничението върху износа първоначално обхващаше дървесина и нарязана дървесина от десет дървесни вида, а от 2015 г. обхватът му беше разширен, за да включва всички видове необработена дървесина (включително, от 2017 г., борова дървесина).

ЕС многократно повдига този въпрос пред Украйна, тъй като ограничението върху износа е несъвместимо със Споразумението за асоцииране. През февруари 2019 г. бяха проведени консултации, но те не доведоха до решаване на въпроса. Поради това през юни 2019 г. ЕС реши да [поиска създаването на арбитражен комитет](#)⁶⁴, който да разгледа и да се произнесе по въпроса.

10.3 Уреждане на спорове с Южноафриканския митнически съюз

На 14 юни 2019 г. ЕС [поиска консултации](#)⁶⁵ с Южноафриканския митнически съюз (ЮАМС) съгласно частта относно предотвратяването и уреждането на спорове от Споразумението за икономическо партньорство между Европейския съюз и Южноафриканската общност за развитие (СИП ЕС — ЮАОР). Искането се отнасяше до защитната мярка, наложена върху замразени необезкостени пилешки разфасовки,

⁶¹ Конвенция 87 относно синдикалната свобода; Конвенция 98 относно правото на организиране и колективно договаряне; Конвенция 29 относно принудителния труд; и Конвенция 105 относно премахването на принудителния труд.

⁶² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf

⁶³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf

⁶⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2034>

⁶⁵ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2031>

изнасяни от ЕС. ЕС счита, че ЮАМС е наложил мярката в нарушение на принципите и правилата на СИП ЕС — ЮАОР.

ЕС многократно е изразявал опасенията си пред ЮАМС на различни равнища и по различни поводи. Тъй като опасенията на ЕС не са удовлетворени задоволително, ЕС реши да задълбочи диалога с ЮАМС, като поиска консултации, които трябва да се проведат в рамките на 40 дни от уведомяването за искането.

11. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През 2018 г., в условията на забавен растеж на световната търговия и засилващ се протекционизъм, преференциалните търговски споразумения на ЕС продължиха да оказват улесняващо търговията въздействие. В допълнение към пълното или частичното премахване на митата, споразуменията продължават да допринасят за изграждането на основана на правила система за търговия и подобряват достъпа до пазара за продукти и инвестиции от ЕС в държавите партньори. Те също така допринасят за икономическата диверсификация и растеж в развиващите се държави партньори. Други положителни въздействия от търговските споразумения на ЕС включват повишената правна сигурност в области като търговията с услуги и обществените поръчки, както и по-добрата защита на ключови интереси на ЕС, като правата върху интелектуалната собственост, включително географските означения.

Освен това преференциалните търговски споразумения от ново поколение са и важен инструмент за насърчаване на европейските ценности, свързани с правата на работниците и опазването на околната среда, включително във връзка с изменението на климата.

В същото време все още съществуват много пречки пред търговията, които затрудняват използването на възможностите на търговските споразумения на ЕС, а през 2018 г. възникнаха нови пречки. ЕС ще продължи да предприема необходимите действия за премахване на тези пречки, включително използването на двустранни или многостранни инструменти за правоприлагане, когато е уместно.

В усилията си да подобри прозрачността и отчетността Комисията ще продължи да докладва ежегодно относно прилагането на преференциалните търговски споразумения на ЕС с държави извън ЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: СТЕПЕН НА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИИТЕ ПРИ ВНОСА В ЕС

Държава износител	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Споразумения за свободна търговия от ново поколение				
Колумбия	97 %	97 %	97 %	98 %
Коста Рика	96 %	97 %	96 %	96 %
Еквадор	89 %	88 %	97 %	99 %
Ел Салвадор	82 %	74 %	90 %	91 %
Гватемала	95 %	95 %	93 %	97 %
Хондурас	91 %	92 %	92 %	91 %
Никарагуа	94 %	94 %	93 %	88 %
Панама	70 %	61 %	82 %	82 %
Перу	98 %	97 %	96 %	96 %
Южна Корея	85 %	87 %	88 %	88 %
Канада			28,7 %	49,6 %
ЗВЗСТ				
Грузия	83 %	80 %	77 %	76 %
Молдова	91 %	88 %	85 %	85 %
Украйна	87 %	89 %	87 %	80 %
Споразумения за свободна търговия от първо поколение				
Партньори от Средиземноморието				
Алжир	97 %	95 %	97 %	96 %
Египет	95 %	96 %	97 %	96 %
Израел	89 %	90 %	91 %	90 %
Йордания	68 %	79 %	75 %	76 %
Ливан	76 %	71 %	70 %	74 %
Мароко	97 %	97 %	97 %	98 %
Окупирани палестински територии	78 %	81 %	77 %	65 %
Тунис	95 %	96 %	94 %	93 %
Западни Балкани				
Албания	87 %	86 %	86 %	84 %
Босна и Херцеговина	93 %	94 %	94 %	94 %
Северна Македония	97 %	95 %	94 %	92 %
Косово	85 %	89 %	92 %	92 %
Черна гора	81 %	83 %	90 %	73 %
Сърбия	93 %	90 %	92 %	91 %
Партньори от Латинска Америка				
Чили	95 %	95 %	96 %	94 %
Мексико	52 %	58 %	70 %	74 %
Държави от ЕАСТ				
Норвегия	71 %	66 %	69 %	69 %
Швейцария	86 %	83 %	85 %	85 %
Споразумения за икономическо партньорство (СИП)				
КАРИФОРУМ (средна стойност)	91 %	92 %	91 %	86 %
ЮАОР (средна стойност)	87 %	83 %	82 %	88 %
ИЮА (средна стойност)	97 %	97 %	96 %	96 %
Кот д'Ивоар	99 %	98 %	98 %	98 %
Гана	98 %	98 %	96 %	99 %

Централна Африка (Камерун)	91 %	97 %	99 %	98 %
Тихоокеански басейн (средна стойност)	92 %	99 %	81 %	

Източник: Евростат

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: СТЕПЕН НА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИИТЕ ПРИ ИЗНОСА ОТ ЕС⁶⁶

Държава вносител	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Споразумения за свободна търговия от ново поколение				
Колумбия	63 %	71 %	70 %	72 %
Перу	28 %	47 %	52 %	56 %
Коста Рика	не се прилага	38 %	не се прилага	59 %
Ел Салвадор	21 %	26 %	27 %	33 %
Гватемала	21 %	32 %	31 %	33 %
Хондурас	40 %	56 %	55 %	55 %
Еквадор	не се прилага	не се прилага	57 %	68 %
Южна Корея	68 %	71 %	74 %	81 %
Канада	не се прилага	не се прилага	не се прилага	37 %
ЗВЗСТ				
Грузия	72 %	81 %	83 %	83 %
Украйна	не се прилага	не се прилага	70 %	74 %
Споразумения за свободна търговия от първо поколение				
Партньори от Средиземноморието				
Турция	не се прилага	95 %	94 %	90 %
Египет	36 %	66 %	64 %	67 %
Израел	не се прилага	89 %	86 %	не се прилага
Ливан	74 %	74 %	58 %	не се прилага
Мароко	не се прилага	76 %	77 %	77 %
Йордания	не се прилага	78 %	72 %	76 %
Западни Балкани				
Албания	77 %	80 %	78 %	80 %
Босна и Херцеговина	91 %	88 %	88 %	86 %
Северна Македония	не се прилага	90 %	89 %	не се прилага

⁶⁶ Съществуват различия между някои от данните, докладвани в настоящия доклад, и тези в двете предходни издания по отношение на степента на използване на преференциите при износа от ЕС за определени държави — търговски партньори, за годините 2015, 2016 и 2017. В тези случаи Комисията е получила актуализирани данни от въпросната държава партньор и е коригирала стойността.

Косово	не се прилага	44 %	60 %	66 %
Черна гора	86 %	85 %	86 %	86 %
Сърбия	89 %	91 %	91 %	90 %
Партньори от Латинска Америка				
Чили	77 %	87 %	88 %	85 %
Мексико	76 %	76 %	75 %	70 %
Държави от ЕАСТ				
Швейцария	79 %	79 %	78 %	77 %
СИП				
Доминиканска република	46 %	49 %	62 %	58 %
Мавриций	не се прилага	не се прилага	не се прилага	28 %
Южна Африка	60 %	63 %	60 %	64 %

Източник: държави партньори